

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. P.önl. Periódice sub No. 1011-1938, Trib. Arad.

ARAD, ANUL 55. No. 3.

1940. január 6., péntek.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Molotov Berlinbe utazik

Az Egyesült Államok nem akar részt venni a háboruban, de nem maradhat teljesen érdektelen — A Balkán-szövetség kiterjesztéséről ír az egyik bucuresti-i lap

Amerika 400 repülőgépet szállít Finnországnak

London. Jól értesült körök úgy tudják, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztos rövid időn belül látogatást szándékszik tenni Berlinben. A látogatás állítólag kapcsolatban lenne egy hatós német-orosz együttműködés kiépítésével Észak Európában.

Kopenhága. A Berlingske Tidende szerint Molotov népbiztos azért megy Berlinbe, hogy a német-orosz szövetség szövege való kiépítéséről tárgyaljon. A Szovjet részéről most már kifejezetten kéri a német-orosz szövetség mielőbbi való megkötését.

Róma. Az olasz sajtó igen érdekesnek találja azokat a híreket, hogy Németország állítólag technikai szakértőket küldene Szovjetországba. Megállapítják, hogy ez esetben Oroszország szinte automatikusan német területté változnék, ami lényegesen módosítaná Angliában a Szovjettel szemben eddig elfoglalt álláspontot is. A Popolo di Roma nem tartja lehetetlennek, hogy az egész kérdést, mint egy kísérleti léggömbként maga az orosz propaganda dobta be a világba, hogy ezzel nyomást gyakoroljon Angliára és igyekezék Londont megtartani a jelenlegi diplomáciai vonalon.

Roosevelt: Az Egyesült Államokra hárul a béke visszaszerzésének feladata

Washington. A 76-ik amerikai kongresszus harmadik ülészakát déli 12 órakor nyitották meg. A szokásos szertartások után a parlament tagjai mehallgatták Roosevelt elnök üzenetét, amelyről az Aradi Közlöny legutóbbi számában röviden már megemlékeztünk.

Roosevelt a következőket jelentette ki:

— E pillanatban nagyon érthető, hogy az európai háború következtében üzenetemet a külpolitikai ügyekkel kapcsolatban kezdem meg. A szociális és gazdasági erőket az óceánon túl rosszul használták fel és ezzel magyarázható, hogy forradalmi megmozdulások után diktatúrák keletkeztek, később pedig a háború szakához értek. Ott, ahol a demokrácia bizonyos okoknál fogva nem volt képes arra, hogy a modern idők követelményeinek eleget tegyen.

az erőszak filozófiáját alkalmazva alakultak meg a diktatúrák.

hogy illy módon igyekezzenek a belső helyzetet megjavítani. Jelen üzenetemben felhívom az amerikai polgárság figyelmét arra, hogy akarva, nem akarva kénytelen elszemélyesni az európai kontinensen lejáró események következményeit. Vannak olyan amerikaiak, akik jóhiszeműségből, vagy nemtörődomségből arra a meggyőződésre jutottak, hogy Amerika az amerikaiak és ők itt boldogan és nyugodtan élhetnek, mert jövőjük az elszigetelés és magas falán belül biztosítva van, még akkor is, ha a civilizált világ másik fele a kereskedelemmel és a kultúrával együtt romokba dől. Megérttem azok érzelmeit is, akik figyelemmel vannak arra, hogy az amerikai fiatalokat sohasem szabad harcra küldeni Európába. Honfitársaink túlnyomó többsége soha sem vesztette el a reményt és azt az óhajt, hogy Amerikát ne sodorják mások háborújába. Nagy különbség van aközött, hogy Amerika kívül maradjon a háború és aközött, hogy a háború bennünket egyáltalán nem érdekel.

Nincsen arról szó, hogy ezidőszent más nemzetek oldalán harcoljunk, de a legkevesebb, amit tennünk kell más nemzetekkel együtt: a béke megszerzésére irányuló fáradozás.

amivel együtt saját országunkon is segítünk. Napról napra mind világosabbá válik, hogy

a jövő rendkívül veszélyes lesz az amerikaiak számára is, ha ez a világ néhány kézben egyesíti majd a hatalmat.

Az Egyesült-Államok kormányának még soha olyan erőfeszítést nem tett, mint az utóbbi időkben, hogy a testvéri nemzetekkel a jószomszédi viszony politikáját fenntartsa. Fontos tény az is, hogy a világ minden nemzetében az a meggyőződés uralkodik, hogy

az Egyesült-Államok mindent meg fog tenni, ami módjában áll a béke helyreállítására.

Az utóbbi esztendőben megállapítható volt Amerika jóindulatú magatartása, ami olyan tény, amit sem megtagadni, sem pedig áformálni nem lehet.

A jövő szempontjából igen fontos számunkra és gyermekeink számára, hogy a világuralom ne az erőszakon alapuljon.

annak ellenére, hogy mi ma rendkívül erős nemzetet képezzünk. Minden nemzet olyan kormányformát választhat, amelyet akar, a mi nemzetünk azonban meg

Olasz lap cikke a Balkán jövő politikájáról

Róma. A Relazione Italia „Róma politikája” címmel vezércikkben foglalkozik CIANO gróf külügyminiszter legutóbbi mondott beszédével. A cikk részletesen ismerteteli MUSSOLINI miniszterelnök erőfeszítéseit, amelyet az európai béke megszilárdítása érdekében fejtett ki. Mussolini mindig ragaszkodott az európai civilizáció megmentéséhez. Az ő elgondolásainak helyessége csak most tűnik ki igazán, amikor Európa egyik része súlyos és nehéz háborúba keveredett.

Olaszország mindig azt tanácsolta Németországnak, hogy folytasson olyan politikát a Szovjet irányában, amely keljő távozságot tart a két nagyhatalom között. Olaszország nem látta előre azt, hogy Németország politikája ezen a téren ilyen meglepően meg fog változni.

— A Szovjet hosszú és sötét játszma kez-

A román-magyar kapcsolatok szorosabbra fűzéséről ír a „Jurnalul”

Bucuresti. A Jurnalul című lap „A Balkán Szövetség kiterjesztése” címmel cikket ír, amely

a magyar-román együttműködésről emlíkezik meg.

A cikk szerint a Balkán-államok közötti megállapodás kérdése mind erősebb visszhangot kelt a külföldi sajtóban. A Tribune des Nations érdekes cikket szentel kiküldött munkatársának tollából ennek a kérdésnek. A hírlapíró érintkezésbe lépett Délkelet-Európa különböző személyiségeivel és a cikk legfontosabb megállapításai, hogy

van győzde arról, hogy

a demokrácia az a kormányzati rendszer, amely a legmegfelelőbb az amerikai nép számára,

mert a szabadságjogokat ez a rendszer biztosítja a legtökéletesebben, már pedig ilyen jogok nélkül az amerikai ember élete nem képzelhető el. Nem szabad hogy legyen olyan nemzet, amely fenyegetve érezhesse magát a jövőben a fegyverek ereje által, mert minden nézeteltérést békés tárgyalások útján kell majd elintézni. Hangsúlyozom, — mondotta Roosevelt — hogy

a mi nemzetünkre vár a feladat az alkalmas pillanatot felhasználni a világ békéjének megújítására.

Adja az Ég, hogy az 1940-iki esztendő gyermekeink számára meg hozza a demokrácia igazolását, mert ez a legjobb kormányzati rendszer.

Washington. Roosevelt elnök kongresszusi üzenetét itteni diplomáciai körökben az erkölcsi szolidaritás kifejezésének tekintik a nyugati szövetségesek iránt azon elvek miatt, amelyekért harcbaszálltak és amelyek győzelmét az amerikai közvélemény örömmel üdvözlölné. Az elnök, anélkül, hogy bármely nemzetet megnevezett volna, éreztette, hogy

az amerikai intézmények és az Egyesült-Államok politikája, valamint jövő nemzedéke veszélyeztetve lenne, ha továbbra is az erőszak uralkodna.

Az Egyesült-Államok szigorúan ragaszkodnak a békéhez, de ennek fenntartása csak akkor lehetséges, ha valamennyi nemzet elismeri bizonyos alapvető elvek fenntartásának szükségességét.

Roosevelt beszédét a demokrata sajtó nagy helyesléssel, a republikánus sajtó pedig meglehetősen éles bírálatokkal fogadta.

New York. A lapok washingtoni tudósítói megállapítják, hogy Roosevelt elnök a kongresszus ülésén mondott beszédében kifejezte, hogy

az Egyesült-Államok nem akarnak részt venni katonailag a háborúban.

A lapok hangsúlyozzák, hogy Roosevelt elnök nyíltan kifejezte rokonszenvét a nyugati szövetségesek irányában és azt, hogy

Amerika olyan békében akar részt venni, amelyet a szövetségesek meghatároztak.

dett északon. A délkelet-európai bolsevista propagandából előre lehet látni, hogy későbbi terveit a Szovjetet a Balkán felé irányítják. Egészen nyilvánvaló azonban, hogy

Olaszországot ez a terv nem hagyja érdektelenül.

A balkán három felszigezt a civilizáció és a különféle sorsközösségek fűzik egymáshoz. Ezért történt, hogy a fasiszta nagytanács december 2-án meghozta ismeretes határozatát, amely ki-mondta, hogy

mindaz, ami a Balkánon és a Dunavidéken történik, nem hagyja érintetlenül Olaszországot.

Nagy vonalakban kifejezve, ez Róma politikája. Ez foglalja össze az olasz nemzeti és az általános európai érdekeket.

semmiféle akadályozza a Balkán-államok megértésének kiterjesztését, valamint a Románia és Magyarország közötti jó egyetértést.

A cikk szerzője Budapesten szerzett tapasztalataival kapcsolatosan megállapítja, hogy Bajcsi Zsilinszky Endre, a magyar nemzeti radikális párt elnöke egy hírszolgálati ügynökség munkatársának adott nyilatkozatában szövegrint kijelentette: „Sohasem titkoltam meggyőződésemet, hogy Románia és Magyarország között megtalálható az együttműködés útja. Nyilvánvaló, hogy elsősorban magyar vagyok”

és azután románbarát politikus. Miért titkoljam, hogy politikai meggyőződésemet befolyásolják fiatalkori élményeim a román néppel kapcsolatosan, amelyet *mint rokonszenves és bátor népet ismertem meg.* Megemlíti még a cikkíró Friedrich István, az ismert magyar politikai egyik cikkét, amely egy budapesti lapban, „Középeurópa szerkezete” címmel jelent meg és amely többek között azt tartalmazza, hogy Friedrich István igen kedvezőtlennek ítéli a most megnyilatkozó feszültséget. Ami Romániát illeti, a Tribune des Nations cikkírója megállapítja, hogy *Bucarestiben nem mulasztanak el egyetlen alkalmat sem, hogy baráti kezet nyújtsanak nyugati és déli szomszédainknak, Magyarországnak és Bulgáriának.*

A Szovjet állítólag feladta a Balkannal kapcsolatos terveit

Moszkva. (Rador.) Jelentették, hogy Olaszország moszkvai nagykövétet visszahívták. Rosso, olasz nagykövet visszautazott Olaszországba. Amint a Dunaposta távirati iroda jelenti, az olasz-szovjet viszonyok különös jelentőséget kölcsönöz az a hír, hogy a szovjet feladta a Balkánnal kapcsolatos szándékait s a közeljövőre

Erzerum, a török erődítési vonal

Izmet Inonü török köztársasági elnök a pusztító földrengés előtt két héttel látogatást tett a törökországi határvidéken. Az olasz „Stampa” most a következőket írja:

Nagy jelentőségű Izmet Inonü elnök inspekcója az erzerumi zóna erődítési munkálatainál, ahova ezen a nyáron ért el a nagy kereskedelmi és stratégiai jelentőséggel bíró Sivas és Ankara közötti vasútvonal építése. Századok óta Erzerum a török függetlenség utja Ázsiával szemben. A mióta a törökök uralják ezt az erődöt, a mely ma a Kaukázusba vezető út kulcsa, biztonságban érzik magukat. Carsból kiindulva, azaz az orosz határtól kezdve a nagy völgyet természetes bástyák szelik át. Ez az első erődítési vonal. Emögött húzódik a második, harmadik védelmi vonal

Németország katonai bizottságot küldött Leningrádba

Kopenhága. (Rador.) Hivatalosan jelentik, hogy Amerikából 400 repülőgépet küldenek megfelelő számú önkéntes pilótával együtt Finnország részére. A repülőgépek érkezését január végére várják.

Párisba érkezett jelentések szerint

Stalin már leváltotta Stern tábornokot, aki csak néhány nap előtt vette át a Finnország elleni orosz hadvezetés irányítását. A finn-orosz háború kezdete óta már negyedszer cserélték ki a főparancsnokot.

A londoni szovjet nagykövetség cáfolja a finn terrásból származó hadijelentéseket

London. (Rador.) Az angol fővárosban működő szovjet nagykövetség nyilatkozatot hozott nyilvánosságra, amelyben „a sajtóban és rádió útján nyilvánosságra hozott híradásokat a finn-orosz háborúval kapcsolatban” elítéli. Ez az úgynevezett finn jelentésekre vonatkozik, amelyeket általában Helsinki, Oslo, vagy Stockholmból szóló keltezéssel hoznak nyilvánosságra. A szovjet nagykövetség közleménye rávilágít ezeknek a jelentéseknek ellentmondásaira és hangsúlyozza, hogy ezek a jelentések közlik például, hogy több száz szovjet repülőgép támadást intézett a finn városok ellen és az áldozatok számát úgy tüntetik fel, hogy mindössze száz halott és sebesült lenne. A helsinki, kopenhágai és más haditudósítók által „megsemmisített” szovjet harcikocsik számát is túlozzák. Ugyancsak túlzott jelentést közölnek a lelőtt orosz repülőgépek számáról is. Ezeket a jelentéseket a londoni szovjet nagykövetség összehasonlítja az elmúlt nyár folyamán kiadott japán hadijelentésekkel, amelyek ugyancsak túlzott arányokat közöltek a Mongólia és Mandzsúria határán lefolyt orosz-japán háború orosz veszteségeiről.

Kopenhága. Az itteni finn követség értesülése szerint egy előkelő dán üzletember a dánai gépkocsigárakban 50 nagy teherautót rendelt Finnország számára 50.000 dán koronáért.

inkább az iráni és iraki petroleumterületek megszerzését tervezi.

A Corriere della Sera írja: Az olasz kormány nem fogja tűrni, hogy a Szovjet hatalmát a Földközi-tenger három felszigetére kiterjessze. Egy esetleges szovjet érdekkiterjesztés teljesen aláaknázza a Földközi-tenger biztonságát, mit Itália sohasem tűrne meg.

A Szovjet kiterjesztette hatalmát a Kárpátok hátságára — folytatja az újság. — Olaszország nem tűrné, hogy a Szovjet átlépje a Kárpátok hágóját. Minden ilyen irányú kísérletet Olaszország fegyverrel torolna meg, mert a Kárpátoktól nyugatra eső államok Olaszország védelme alatt állanak.

Olasz politikai előkészítési központot létesítettek

Róma. Mussojini miniszterelnök tegnap nyitotta meg az olasz ifjuság politikai előkészítési központját. A Stefani ügynökség hangsúlyozza, hogy ez az intézmény a fasiszta forradalom érdekes műve. Célja kiképezni és szellemileg megerősíteni az új nemzedék arra érdemes tagjait, akik eléggé tehetségesek, hogy felelős állásokat töltsenek be a nemzeti élet minden terén. Már előzőleg a központ 36 fiatalembert választott ki a helyi szervezetek jelöltjeiből. A kiválasztás beszélgetés, eszmecsere és politikai téma kidolgozása során történt és a jelölteknek sportbeli teljesítményeiről is vizsgát kellett tenniük. A további képzésük két évet vesz igénybe, ezután újabb vizsgálatnak vetik őket alá és ennek alapján fejlesztik tovább szellemi képzettségüket.

és azután a város: a vár-város, a kaszárnya-város következik, amelyre a katonai munkálatok támaszkodnak: Erzerum.

Ezért hát, amikor a lapok azt jelentették, hogy Erzerumban esni kezdett a hó, ilyenkor ez azt jelenti, hogy néhány hónapig nem lesz katonai esemény ezen a vidéken. Mostanában a Kaukázusban, Örményországban, Aserbajdzsánban a hőmérséklet 20 fok alá süllyedt, a hó több méter magas. Törökország és Irán között az átmenő forgalmat a hó akadályozza. A fő átkelési pontok Kaukázus szovjet területéről török területre Erzerum felé egyrészt, a perzsa terület felé Giufou és Tobrison át másrészt, amin a vasút halad végig, nehezen használható fel egy hadsereg, különösen pedig egy motorizált hadsereg számára.

A Petit Soir értesülése szerint Németország Stalin kérésére állítólag katonai bizottságot küldött Leningrádba, hogy segítségére legyen a szovjet hadvezetésnek. A szovjetkormány részéről ugyanis azt kérték, hogy a bizottságot a németek olyan tisztből állítsák össze, akik 1918-ban Mannerheim tábornok oldalán küzdöttek a Szovjet ellen, mert akik akkor vele harcoltak, azok könnyebben tudnák irányítani az ellene való küzdelmet.

Sikerült a finnnek megrongálni a murmanszki vasútvonalat

Kopenhága. Különböző rongálásokról érkezett hírek következtében megállapítható, hogy az a finn „öngyilkos” század, amely majd két hete, hogy az orosz határon túlra indult a murmanszki vasútvonal megrongálására, elérte célját és az oroszok a megrongált pályatestet még mindig nem tudják helyreállítani.

Az Északfinnországból érkező távirati jelentések arról számolnak be, hogy a havazás és a nagy hideg tovább tart. Sajja városa körül véres harcok vannak.

Sotataivalától északra a finn haderő elfogott egy orosz zászlóaljat, melynek — mint a Stefani olasz hírszolgálati iroda jelenti, — katonái előzőleg megölték tisztjelket, eldobták fegyvereiket, majd a finnnek vonalai felé haladtak, hogy megadják magukat.

Cáfolják a Svédországhoz intézett német jegyzék híreit

Páris. (Rador.) A Havas távirati iroda tudósítója közli a német határról: Berlinben kijelentették, hogy nem tudnak semmit egy olyan német hivatalos jegyzékről, amelyet

Svédországnak juttattak volna el Finnország megsegítésével kapcsolatban. Ennek ellenére, hogy hivatalos értesítést sem Norvégia, sem Svédország nem kaptak Németországtól, a Harmadik Birodalom mégis a legnagyobb figyelemmel kíséri ennek a két országnak magatartását a finn kérdéssel kapcsolatban. Természetesen az az engedelmény, amelyet a franciák és az angolok kaptak, hogy a két országon keresztül Finnország megsegítésére siessenek, arra készítette Németországot, hogy felülvizsgálja jelenlegi magatartását a két északi állammal szemben. Német hivatalos körök azonban elzárkoznak attól, hogy ebben a kérdésben bármilyen nyilatkozatot tegyenek. A mikor a fentemlített engedélynek kérdése kellőképpen megérett, Németország hallatni fogja szavát.

London. (Rador.) Londonba nem érkezett semmi olyan értesítés, amely szerint Németország rendkívül szigorú jegyzéket intézett volna a svéd kormányhoz az önkéntesek és a hadianyag küldése miatt. Semmit sem tudnak arról, hogy szigorú figyelmeztetést küldött volna a német kormány Stockholmba arról nézve, hogy kellemetlen következményei lehetnek Svédország számára, ha a finnek megsegítését tovább folytatja.

Az angol és francia kormányok el van határozva arra, hogy minden tőlük telhető segítséget megadják a finneknek és nem veszik tekintetbe, hogy ez Berlinnek vagy Moszkvának tetszeni fog-e vagy sem.

Berlin álláspontja

Berlin. Német részről jelentik: Ellenséges részről az európai sajtóban jelentéseket terjesztenek, amelyek szerint „Németország fegyverrel támogatná Finnországot, ugyanakkor pedig azt a hírt is terjesztik, hogy a szovjet kormány Németországtól katonai segítséget kért és Németország tisztakat, technikusokat és hadianyagokat szállított Szovjetországba. Illetékes helyen ezzel kapcsolatban megállapítják: felesleges rámutatni arra, hogy mindezek az állítások teljesen légből kapottak. Ezek a hírek azt a célt szolgálják, hogy Németország magatartását helytelen szinben tüntessék fel és ezáltal zavart okozzanak a semleges államokkal való viszonyában.”

Török kereskedelmi küldöttség Bulgáriában

Istanbul. (Rador.) A Londonból és Párisból hazafelé tartó török kereskedelmi bizottság elnökét, aki a két fővárosban kedvező kereskedelmi megállapodást létesített, meghívást kapott a bolgár kormánytól, hogy Törökországba való visszatérése előtt szálljon át Szófiában. Ez a körülmény kedvező kihatással lehet a török-bolgár kapcsolatokra.

Páris csodálkozik

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség foglalkozik Németország azon tiltakozásával, amely szerint a mandatarius hatalmaknak a versaillesi békeszerződés értelmében nincs joguk arra, hogy a rájuk bízott területeket háborús céljakra felhasználják. A francia távirati ügynökség csodálkozását fejezi ki afölött, hogy Németország a versaillesi békeszerződésre hivatkozik, holott azt nem létezőnek jelentette ki.

A belga határon a németek lelőttek egy angol repülőgépet

Berlin. A német főparancsnokság hivatalos jelentése a következő: A nyugaton a Mosel és a Pfalzi erdő között valamivel élelkebb volt a tüzéségi zavaró tűz, mint az utóbbi napokban. A járőrtevékenység szintén megerősödött. A német légi erők felderítéseket végeztek az angol tengerpartok felett. Egy német vadászpilóta Aachen környékén harcban állt és lelőtt egy angol repülőgépet, mielőtt az átjutott volna a belga határon. Az összetört angol repülőgép a határ közelében, belga területen fekszik.

Attlee őrnagy a nyugati arcvonalon

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség harctéri tudósítója jelenti: Attlee őrnagy, az angol munkáspárt vezetője két napon át tartózkodott az angol expedíciós hadseregnél és közöttük a nagyvezérkarhoz beosztott újságírókkal, hogy

meglepték azok az eredmények, amelyeket az angol haderő már eddig is elért.

A csapatok szelleme kitünő és vitézségükkel hozzá fognak járulni a háború megnyeréséhez. Ezután Angliának Szovjetországgal szembeni magatartásáról a következőket mondotta:

— Szovjetországgal eljárása Finnországgal szemben elítélendő, Finnországot legyővvel és hadianyaggal fogják megsegíteni, amint azt a Népszövetség elhatározta.

Attlee őrnagy Gort tábornok vendége.

A Havas távirati iroda jelenti: Attlee őrnagy, a munkáspárt vezére, aki két nap óta Franciaországban tartózkodik, meglátogatta a fronton levő angol csapatokat.

A sajtó munkatársainak az angol parlamenti ellenzék vezére a következőket mondotta:

— A fronton harcoló angol katonák mögött egész sor angol munkás áll, akik odahaza a frontkatonákért dolgoznak, még pedig azért, hogy azok minden szükségletét pontosan ellássák. A fronton és a mögöttes országban levő munkásokat egy ideál uralja: a háborút feltétlenül megnyerni. Az angol munkásság egy cél elérését tűzte ki maga elé: az egyéni szabadság helyreállítását az egész világon.

— Az angol munkáspárt mindent elkövet, hogy az angol lakosság mindenhez hozzájusson, amire szüksége van. Különösen nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy az asszonyok és gyermekek ellátása kifogástalan legyen. Az angol munkásság a maga részéről mindent elkövet arra, hogy Anglia ezt a háborút győztesen fejezze be. De arra is törekszik egyúttal, hogy ez legyen az utolsó háború. Meg kell szüntetni azt a hatalmat, amely erőszakos eszközökkel és szabad népek lábál tiprásával a jelenlegi háborút kirobbantotta.

Anglia nem támasztott követeléseket a skandináv államokkal szemben

Stockholmból jelentik: Egyes német forrásból táplálkozó tudósító irodák ismét azt a hírt közölték, hogy Norvégiában erős angol nyomás észlelhető a Anglia haditengerészeti flottabázisát követel a norvég partokon, elsősorban Norvégia déli részein. Berlínben ezzel kapcsolatban nyomatékosan hangoztatják, hogy az angol és francia követelések behatolást jelentenek Németország és Oroszország északi életébe. Németország ezt az angol és francia befolyást nem nézheti tétlenül.

Ezzel a hírekkel szemben londoni forrásból a kopenhágai lapok azt az értesítést szerezték, hogy Anglia semmiféle követelést nem állított fel a skandináv államokkal szemben. Stockholmi diplomáciai körökben az oslói angol követelésekről semmit se tudnak és megjegyzik, hogy Stockholmban el sem képzelhető hasonló angol eljárás.

Pétain tábornagy a szövetségesek esélyeiről

Madrid. (Rador.) Pétain marsall francia nagykövet újévi recepciót adott, amelyen beszédet tartott. Minden feltételünk megvan a győzelem megszerzésére — mondotta a marsall. — A tengeren, az angol-francia erők vitathatatlan túlsúlyban vannak. Ezt az előnyt, ha még lehet, fokozni fogják. A levegőben kelendő tájékoztatásul szolgáltak az eddigi részleges harcok, melyek bebizonyították, hogy pilótáink és gépeink kitünőek. A szárazföldön, ahol az ellenség nem kockáztatott nagyobb szabású hadműveletet, bizhatunk a mai francia katonában, amint megvolt bizalmunk a régi iránt. Jól kiképzett embereink vannak, a gondalom nélkül nézhetünk a nagy összeütközés elé.

Pétain marsall ezután felszólította a franciákat, tegyenek meg minden erőfeszítést a győzelem elérésének siettetése érdekében.

A háború kezdete óta egymillió tonna Németországnak szánt arut foglaltak le a szövetségesek

London. Az angol tengerügyi hivatal hivatalos jelentésében közölte, hogy az év utolsó hetében az angol hadihajók 20.800 tonna Németországnak szánt dugarut foglaltak le. A háború kezdete óta a lefoglalt mennyiség 537.600 tonna. A francia haditengerészet az év utolsó hetében tíz hajót foglalt le és 27.000 tonna dugarut kobozott el. A háború kezdete óta a francia haditengerészet 237 hajót foglalt le és 427.000 tonna dugarut kobozott el. A szövetségesek a háború kezdete óta összesen közel egymillió tonna Németországnak szánt dugarut foglaltak le.

Ovakodni könnyebb
mint gyógyítani!...

NIVEA a bőr barátja

Pusztító árviz Spanyolországban

Sevilla. (Rador). A Sevilla környékén pusztító árviz nagyobb méreteket ölt, mint 1936-ban. A jelenlegi áradás valósággal katasztrófális következményekkel jár. Egyes folyók vízei 15 méterrel magasabba nőttek, rendez vizállásuknál. A vasúti közlekedés sok helyen teljesen megszakadt. Egy parasztszekeret, amely az árvíz-cujította területről

feljött, meg akart menteni, elkapta az ár, felborította és a kocsin ülők közül heten a vízbe fulladtak. Az árviz által körülzárt és elszigetelt lakosság részére repülőgépekről dobnak le élelmiszereket. Almaden városát teljesen elvágták a külvilágtól a folyók medréből kilépett vízmennyiség. Bajos több negyede víz alatt áll.

Minden szentmisén elmondandó a békéért való mise

— rendelte el Pacha Agoston dr. püspök — Ujévi körlevél a lelkészek hivatásteljesítéséről

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Csütörtökön jelent meg Pacha Agoston dr. római katolikus megyéspüspök újévi pásztorlevele. A püspöki pásztorlevél többek között az alábbiakat tartalmazza:

— Sebes szárnyon halad az idő, — mondja a közmondás és igazat mond. Ujra eltelt egy esztendő, amit a gondviselés kegyelmesen megérvünk engedett. Évről évre haladunk korban és napban, közelebb jutunk Isten ítélőszékéhez, melyről az egész világ ítélete fog egyszer elhangzani. Egyben mint papok soha el nem muló hálát kell adjunk Istennek, aki minket a papi hivatásra szólított, nem a magunk érdeméből, hanem csupán az ő végtelen irgalmából. **Azért boldognak tartom magam, ha a letünő év során legalább valami parányi és gyarló eszköze lehettem Isten országának és elterjesztésének ezen a földön.**

— A lelkek gondozását, — folytatja a pásztorlevél, — a művészet művészetének mondják és valóban az is. Miután a művészet a személy természetétől és lelki alkatától, egyben sok más körülménytől függ, amiket előre látni nem tudunk és így sohasem alkalmazkodhatunk szorosan a megállapított szabályokhoz. Mégis sohasem bizonyultak a lelkipásztori művészet feltételei olyannak, amelyek kivételeseknek és szokatlanoknak, mint manapság. Mindezek ellenére minden pap, akit Jézus szíve szerinti érület vezet, aki teljes szívvel óhajt Istennek szolgálni és erre a helyes utat és irányt a saját üdvösségén és lelki megszentelésén keresi teljes komolysággal, a reábizott nyáj számára is Isten ihletésével és segítségével minden bizonnyal meg is fogja találni.

— Az óriási tüzvész, amelyet az 1914—1918. évi világháború okozott, még nem múlt el, a belőle származott csapások sem szűntek meg egészen és az embereknek, családoknak, sőt államoknak és nemzeteknek, de igazában az egész emberi nemnek okozott sebek még mindig tárva nyitva állanak. Valóban, ime a háború furái széttörték bilincseiket, ismét kitértek és Európa nagy részében háború tombol. A háború távol van a mi határainktól, mégis királyságunk a régiak szövege szerint: **„ha békét akarsz, készüld a háborúra”,** a béke megtartásáért magunk között és másokkal szemben, már hónapokkal ezelőtt fegyvert ragadtunk, **anélkül azonban, hogy valakit megtámadtunk, vagy megtámadni akartunk volna.** Ennek következtében hívó férfaink között is sokan nagy számban távol vannak a házi tüzhelytől, kaszárnyákba és táborkba egybegyűjtve

töltik napjaikat, az időjárás hidegét és meleget egyaránt tűrni és szenvedni, egyben pedig nehéz munkát végezni tartoznak, melyek a tábori élettel járnak. Romániában a papság, sőt a papnövényedékek is a katonai szolgálattól mentesek. A törvényhozást bizonyára az a meggyőződés vezeti, hogy a tábori élet többé kevésbé összeférhetetlen a papi hivatással. Feltételezi és reméli egyben, hogy a papok, — elsősorban és természetesen a katonák családjairól van szó, — **annál nagyobb buzgalommal és papi serénységgel veszik gondozásba hűveiket.** Kimagasló kiváltság ez, amiben az állam bennünket nagyvleküen részesít. Minket pedig ezért a kedvezményért nagy felelősség terhel. **A magánéletben és viselkedésünk minden vonatkozásában mindenütt és mindenkor a legjobb példával kell előljárnunk, amely méltó Isten szolgálathoz. Keresd azok családtagjait, akiket táborkba szólítottak és tettel és tanácsokkal légy segítségükre.** Ha valahol meg esnek, hogy tanítót, — akár felekezeti, akár állami tanítóról van szó, — **táborkba szólítanak, vállald a tanítás helyettesítését, akár, egész idejére.**

— Atyai lelkiülettel bár, de kellő szigorral kell szóljak hozzátok, hogy **papokhoz illő életet éljétek.**

— Mindezek kapcsán elrendelem:

— 1. Minden szentmisén felolvasandó a **Pro pace, békéért való mise.** 2. **A csendes misékben a nép nyelvén elmondott imák után elmondandó: Mennybéli Atyánk Isterdink dög-vésztől és háborútól ments meg minket.** 3. A hitoktatási óra után a hitoktató tanítványával mondjon el egy „Üdvözlégy”-et a békéért hárcmszoros fohással: **Szentseges Szűz Mária békesség királynője könyörögj érettünk.**

Közel kétszáz ezer déltiroli német költözik Németországba

Róma. Az olasz fővárosban hivatalos jelentést tettek közzé arról, hogy a déltiroli vidékekről összesen 185.365 lakos optált Németország területére. A bozeni tartományból 166.488, a trentinói és udinei vegyes nyelvű területekről 16.562 és más vidékekről 2315 német kisebbségi jelentkezett az átköltözésre. Az átköltözéssel kapcsolatban a Giornale d'Italia berlini jelentése megemlíti, hogy a német fővárosban nagy meglepetést váltott ki az olasz bizottság tagjainak bajtársias együttműködése az optálás ügyében. A hatóságok megállapították, hogy a déltiroli német lakosságnak mindössze 55 százaléka optált Németország javára.

URANIA
TELEFON: 12-32.
ELŐVÉT

Ma szünet!

Szombaton sláger-premier!

Az utóbbi évtized leghatalmasabb technikolor filmóriása!

„DODGE CITY” (A bűnösök városa). Errol Flynn,

OLIVIA DE HAVILLAND és ANN SHERIDAN, a sexappeal királynője. Rendezte: Kertész Mihály, aki ugyanebben szereposztásban vitte halhatatlan sikerre a „41-es Brigád” és a „ROBIN HOOD”-ot.

Magyar bál, január 20. Fehér Kereszt.

Számos nyugdíjas özvegy nyugdíjiletményét leszállították

Az érdekeltek a nyugdíjpénztártól a régi illetmények visszaállítását kérik

A központi nyugdíjpénztár vezérigazgató-sága a közelmúltban rendelkezést adott ki, amely közelről érint számos nyugdíjas özvegyet. Ennek a rendelkezésnek értelmében lényegesen leszállításra kerültek azoknak az özvegyeknek nyugdíjai, akiknek férjei még a magyar főhatalom idején mentek nyugdíjba, elhalálkozásuk azonban már a főhatalomváltás után történt és az özvegyek nyugdíjait a román törvények alapján állapították meg.

Az intézkedés közli, hogy a nyugdíjpénztár még 1938-ban behatóan foglalkozott ezekkel a nyugdíjas özvegyekkel helyzetével. A kérdés megértéséhez tudni kell, hogy a nyugdíj tulajdonképpen két részből áll: az egyik az alapnyugdíj, a másik pedig a drágasági pótlék. A nyugdíjpénztár vezérigazgató-sága arra az álláspontra helyezkedett, hogy

mivel az érdekelt özvegyek férjei még a magyar főhatalom idején mentek nyugdíjba, az özvegyi nyugdíjak megállapításakor a magyar törvények által biztosított drágasági pótlékot kell alapul venni,

nem pedig azt a drágasági pótlékot, amelyet a román törvények biztosítanak. A határozat hozatalával egyidejűleg elrendelték egy táblázat összeállítását mindazokról az özvegy nyugdíjasokról, akik a fenti helyzetben vannak és úgy intézkedtek, hogy ezeknek nyugdíjait vizsgálják felül és a magyar törvényekben előírt drágasági pótlék figyelembevételével számítsák ki.

Mivel ez a drágasági pótlék lényegesen alacsonyabb, mint amelyet a román törvény biztosít, az említett özvegy nyugdíjasok nyugdíjainak összege lényegesen csökken, úgy hogy a legtöbb esetben a csökkenés az eddigi összeg 50 százalékát is kiteszi. Az új, csökkentett összegű nyugdíjat 1938. június elsejéig szóló visszamenőleges hatállyal állapították meg, mert a szóban lévő határozatot még akkor hozták meg, annak gyakorlati végrehajtására viszont csak most került sor. Az 1938. június 1-től kijelölt többletösszegeket úgy térítetik meg az érdekeltekkel, hogy nyugdíjuk összegének egy harmadát erre a célra levonják.

Az érdekelt nyugdíjas özvegyek értesülésünk szerint egyenként beadvánnyal fordulnak a nyugdíjpénztárhoz és a régi nyugdíjosz szeg visszaállítását kérik. Kérvényeikben többek között arra hivatkoznak, hogy

annak idején a Semmitőszék is megállapította, hogy az említett helyzetben lévő nyugdíjas özvegyek drágasági pótlékának megállapítása helyesen történt az ér

Januárban Temesváriomány kéthavi segélyt folyósít az összesítő családtagjai részére

Temesvári munkatársunk jelenti: Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével Arad, Temes, Krassó, Szörény- és Hunyadmegye prefektusai tegnap értekezletre gyűltek össze. A prefektusok jelentették, hogy a hadfelszerelési kötvények jegyzése kielégítően folyik és a lakosság mindenütt siet hazafias kötelességének eleget tenni. Elhatározták, hogy a prefekturák január 15-ig beértesítik az új költségvetésről szóló munkaprogramjukat és költségvetésüket, hogy az a helytartóság felülvizsgálata után a belügyminiszter elé legyen terjeszthető jóváhagyás végett. A szegénysorsu hadbavonultak családtagjainak élelmi-szereklével való támogatása tovább folyik. A helytartóság által létesített kilenc millió leies alapból a családtagok számárányához mérten havi háromszázöttszáz leies pénzsegélyt utalnak ki. Elhatározták, hogy januárban egyszerre két hónapi segélyt fizetnek, hogy az érdekelt családok különböző téli beszerzéseket tudjanak eszközölni.

vényben lévő román törvények alapján.

Megemlítik azt is, hogy az alapnyugdíjak megállapítása az új rendelkezés életbelépése után is változatlanul a román törvények alapján történt, indokolatlan tehát, hogy csupán a drágasági pótlék megállapításánál vegyék alapul a vonatkozó magyar törvény intézkedéseit. Legrosszabb esetben azt kérik, hogy az alapnyugdíjnál is a magyar törvény intézkedéseit vegyék tekintetbe, mert az

alappnyugdíj esetében viszont a magyar törvény állapít meg magasabb összeget.

Ilyen megoldással, ha a régi nyugdíjosz szeg nem is tudnák elérni, mégis magasabb nyugdíjat kapnának, mint amit most utólag megállapítottak.

Az özvegyek remélik, hogy a nyugdíjpénztár megértéssel fogadja kérvényeiket és elfogadja azt az álláspontot, amelyet ők ismételt is hangsúlyoznak, amely szerint mivel férjeik halála, tehát özvegyi nyugdíjuknak megállapítása is a főhatalomváltás után, vagyis a román törvények hatálya alatt következett be, a drágasági pótlékot az érvényben lévő román törvények alapján helyesen állapították meg. Eppen ezért eddigi nyugdíjuk meghagyását kérik.

Január 14-én tartják Temesvárott a Nemzeti Ujjászületés Arcvonala tartományi nagygyűlését

Temesvári munkatársunk jelenti: Temesvári Nemzeti Ujjászületés Frontjának tartományi nagygyűlését a jövő vasárnapon, vagyis január 14-én délelőtt kilenc órakor tartják meg a Capitol-moziban. A nagygyűlésnek több fővárosi szónoka lesz, felszólalnak ezenkívül a tartomány szenátorai, képviselői, a különböző felkezetek és nemzetiségek küldöttjei is.

Temesvári munkatársunk jelenti: Temesvári Nemzeti Ujjászületés Frontjának tartományi nagygyűlését a jövő vasárnapon, vagyis január 14-én délelőtt kilenc órakor tartják meg a Capitol-moziban. A nagygyűlésnek több fővárosi szónoka lesz, felszólalnak ezenkívül a tartomány szenátorai, képviselői, a különböző felkezetek és nemzetiségek küldöttjei is.

Lényegesen csökkent az elmúlt évben Aradon a házasságkötések száma

Az aradi egyházak évi kimutatásainak érdekes adatai

Az aradi egyházak újévkor elkészítették az elmúlt 1939. esztendő népmozgalmi kimutatásait. A kimutatásokat az alábbiakban ismergetjük. Zárójelben a tavalyi adatokat közöljük:

ROMAI KATOLIKUS EGYHÁZ:

Keresztelés: Összesen 389. (316), fiú: 193, leány: 196. Törvényes: 258 (207), polgáriajog törvényes: 66 (57), törvénytelen: 65 (52). Esküvés: Összesen 126 pár (190). Ezek közül vegyes vallású 47 pár (70). Csak polgári úton, vagy másvallású templomban: 234 pár (201). Temetés: Összesen: 463 (440). Ebből fiú: 225, nő: 238. Gyermekek: 33 (78), felnőtt: 430 (362). Szentségekkel ellátva: 198 (177), szentségnélkül: 202 (185). Megtérés: 77 (31), görögkeleti: 5, református: 9, izraelita: 63. Kitérés 46 (52), görögkeleti: 37, görögkatolikus: 2, más vallású: 7. Szentáldozások száma: 101.604 (109.172). A főtemplomban: 84.000, Mocsócy-telepen: 7125, zárdában: 6090, konviktusban: 1950, Ségában: 1439, Radna: 1000. A szegények részére kiosztottak: 64.439 lejt. Kenyér: 26.084 lejt, készpénz: 22.355 lejt, a Növendelmi hivatal utján: 13.000 lejt, Karitás utján: 3000 lejt.

AGOSTAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ:

Keresztelés: 42. Fiu: 23, leány: 19. Törvényes: 37, törvénytelen: 5. Aradi: 31, vidéki: 11. Konfirmált: 19 növendék. Hét fiú, 12 leány. Aradon: 16, vidéken: 3. Esküvés: 11 pár. Egyező: 3, vegyes: 8. Temetés: 28. Aradon: 25, vidéken: 3. Az elhunytak között: 9 nemházas, 14 házas, 5 özvegy volt. Urvacsorával élt: 619 egyén. Ebből a templomban: 157 férfi, 384 nő. Összesen 541. Háznál és bejégnél: 2 férfi, 4 nő. Fogházban: 8 férfi. Vidéken: 33 férfi, 31 nő. Összesen: 200 férfi és 419 nő. Megtért: 18 egyén (9 férfi és 9 nő). A görögkeleti egyházból: 1 férfi, a róm. kat. egyházból: 2 férfi, 2 nő, az izraelita hitközségből: 7 férfi, 6 nő. Kitért: 8 egyén. A görögkeleti egyházba: egy nő, a róm. kat. egyházba: 2 (vidéki) nő, ádventista lett: 2 férfi, 2 nő és a református egyházba: egy

(vidéki) férfi. Az egyházközségnek juttatott adományok: 13.388 lejt. A Nőegyletnek juttatott adományok: 4790 lejt. A szegényeknek kiosztottak: 42.950 lejt. Papi segély: 500 lejt, jutalomkönyvek: 300 lejt és a Bibliakör gyorssegélye: 2060 lejt.

REFORMÁTUS EGYHÁZ:

Keresztelés: 113. (55 fiú, 58 leány). Törvénytelen: 23 fiú, 17 leány. Megkeresztelkedett: 36 izraelita (17 férfi, 19 nő). A megkeresztelkedett száma összesen: 149. Temetés: 133. (70 férfi, 63 nő). A múlt esztendőben 114. Esküvés: 24 pár (a múlt évben 40). Egyező 6 pár. A vőlegény református volt: 11, a menyasszony református volt: 7 párnak. Az államj anyakönyv szerint házasságok kötött 17 izraelita református és 101 vegyes — összesen: 118 pár. Megtért: 32 egyén (15 férfi, 17 nő). Kitért: 21 (3 férfi, 18 nő). Görögkeleti hitre 8 nő, egy férfi, katolikus vallásra: 2 férfi, 6 nő. Baptista, illetve izraelitává lett egy-egy nő. Össztelek szám: 6048 (2839 férfi, 3209 nő). Tavaly: 6067. Konfirmált: 38 fiú, 47 leány. Összesen: 85. Tavaly: 51. Urvacsorával élt: közöttben 52 férfi, 93 nő, összesen: 145. Husvétkor: 149 férfi, 299 nő, összesen: 448. Pünkösdkor: 142 férfi, 242 nő, összesen: 384. Ujkenyérkor: 62 férfi, 102 nő, összesen: 164. Ujborkor: 34 férfi, 68 nő, összesen: 102. Karácsonykor 150 férfi, 220 nő, összesen: 370. Bejegyzés 3 férfi, 15 nő, összesen: 18. Mind ezek összesen: 592 férfi 1039 nő, összesen: 1631. Tavaly: 1498. Az egyházi adón kívül önkéntes adományokként különböző címeken és célokra összegszerint az adón kívül a következő tételek gyűltek össze: Perselypénz: 25.081 lejt. Egyházi szüksegletekre: 6610 lejt. Urvacsorára: 350 lejt. A mocsócy-telepi imaházra: 3600 lejt. A gáji imaházra: 9757 lejt. Iskolai jutalomkönyvekre: 2850 lejt. Külső miszióra: 350 lejt. Kulturálpra: 1000 lejt. Keresztelés: 26.510 lejt és 50 banj. Gyermekfelruházásra: 29.075 lejt. Elaggottaknak: 800 lejt. Összesen: 109.822 lejt és 50 bani.

CORSO Teleton: 2065.

Előadások: 11.30, 3, 5, 7.15 és 9.15 órakor

MA SZÜNET!

Szombaton premier!

3 éve az első igazi TARZAN-film, amely felülmúl minden eddigi filmet!

„TARZAN ÉS FIA” Johnny Weissmüller

MAUREEN O'SULLIVAN, JOHN SHEFIELD.

Vizalatti felvételek.

500 elefánt támadása

5 éves gyerek harca

oroszlánnal és alligátorral.

Kereskedők és hadvezérek országútja:

Amíg a Balkán eljutott a félholdtól az új Európáig

Mit jelent a Balkán félsziget a nagyhatalmi politikában, amelynek ismét középpontjába került

A régi célok megmaradtak, csak az eszközök változtak...

A szeptemberben megkezdődött európai háboru repülőgépmotorjának dübörgése és ágyuinak döreje ismét felébresztette Csipkerózsika-álmából azt a balkánkérdést, amely a világháború követő években lassan elszenderedett és más, súlyosabb problémák elől a háttérbe vonult. Napjainkban azonban épp olyan erővel jelenik meg a balkánkérdés, mint az 1914. előtti években.

Amíg a világháború utáni Európában a régi Balkán szerepét az új Közép-Európa vette át, addig most ugyilátszik, hogy e közel hat évig háborgott közép-európai vulkán egyelőre elcsendesedett — a Balkán azonban ismét méltó kezd lenni régi nagy híréhez.

Közel négy hónap alatt újra megszületett a balkánprobléma és éppen ez teszi szükségessé, hogy néhány szót szóljunk erről a kérdéstről és arról a szerepről, amelyre ez a félsziget játszott és játszik az európai hatalmi politikában.

A Balkánon folyó nagyhatalmi versengések történelme azt mutatja, hogy a nagyhatalmak

Előny — amely végzet is

Lehetetlen, hogy ezeknél a mondatoknál ne jusson eszünkbe Gladstone volt angol miniszterelnök mondása:

a Balkánon keresztül vezet a legrövidebb szárazföldi út Indiába...

Lehetetlen meg nem említeni Nagy Péter cárnak, a modern orosz hatalmi politika atyjának szavait arról a bevarrtujju óriásról, akinek a Balkánon át vezet egyik útja a meleg tengerekhez és Konstantinápolyhoz... Valóban,

a Balkán az európai közlekedési fővonalak egyik legfontosabb átmenő területét — vagy esetleg végállomását — jelenti.

Nyugati részét metszi az az észak-déli nagy transzverzális út, amely a Visztula forrásánál, Danzignál kezdődik és a középkorban Krakón, Kasán áthaladva, az Adriai tengerig vezetett.

A nagyhatalmak keresztútján

A balkáni átjáróházban élő népek sorsát természetesen a körülöttük élő nagyhatalmak befolyásolták.

A középkortól egészen a világháborúig három hatalom küzdőtere volt a Balkán: a töröké, az osztrák-magyaré (németé) és az oroszé. A világháború után Osztrák-magyarország felújította a korai középkor Velencéjének és pápájának balkáni politikáját és ezzel a jelenlegi balkáni politika egyik fontos tényezője lett.

A szereplő nagyhatalmak egyike-másika persze időnkint hátrébszorult — természetesen rendszerük, haditechnikájuk és politikai uralmuk fejlettségének megfelelően —, de a balkáni színpadon való szereplésük jogcímét

sohasem engedték elhagyványodni.

Már az előbb utaltunk arra, hogy a Balkánon való ötszázéves török uralom kitörölhetetlen nyomokat hagyott hátra az itteni népek életében. Csábító feladat volna itt kitérni arra, miért tudott győzni a feudális szultáni hatalom ugyancsak feudális középkori ellenfelei fölött — de ezúttal csak arra akarunk rámutatni, hogy

a szultáni török imperializmusnak szükségzerűen el kellett buknia.

A török jó katonája, de rossz hódító volt és amikor a Habsburgok magyar és külföldi katonái, majd később velük együtt a Romanovok kozákjai a szultánok janicsárjait Drinápolyig nyomták vissza, akkor — de csak akkor — eszméltek rá Stambulban arra, hogy

a világ időközben megváltozott.

Az ottomán uralom volt felelős abban, hogy

számára ez a terület nem önmagában való értéket jelentett.

A különböző politikai tervek számára a Balkán sohasem öncél, hanem mindig eszköz volt. A Balkánt nem értékes nyersanyagjaiért — ilyen értékek nincsenek is — hódították meg a múltban, de még csak nem is mezőgazdasági kincseiért.

A Balkán ilyen vonatkozásban nem hasonlítható akár az olajban gazdag előázsiai, iraki területekhez, vagy az északeurópai vas- és nikkeltelésekhez. Európának ez a délkeleti félszigete történelmi és politikai szempontból leginkább ahhoz a Balkikumhoz hasonlít, amelyet szinte a népek átjáróházának, összekötő-területének lehetne mondani. Ugyanigy a Balkán:

igazi jelentőségét összekötő jellegének, geostratégiai értékének köszönheti

— tehát annak, hogy az ókortól kezdve napjainkig a különböző terjeszkedési törekvések valódi céljaihoz a legjárhatóbb utvonalat jelentette.

Európában a Balkánon születtek meg a legkésőbb a nemzeti-polgári önálló államok (1850—78. között), de ennek viszont megvolt az az előnye, hogy

az új, önálló államok nagybirtokrendszer és feudális rétegek nélkül jöttek a világra, mert a kivonuló török ezt is magával vitte és csak mecseteket, jó fekete kávét és balkáni zürzavart hagyott maga után.

Maga a török csak 1920-ban jutott el odáig, ameddig a balkáni népek már a 19. század második felében értek,

de akkor olyan erővel ugrott talpra, amilyen erő csak az új és felhőkrövő osztrályokban feszül.

A balkánkérdés ismét megszületik

Már 1927-ben az olasz-albán barátsági szerződés jelezte, hogy

Itália a velencei dózsák örökségét keresve, keleti földközítengeri helyzetét balkáni befolyásának növelésével is erősíteni akarja.

Ezt megelőzően az új, Janus-arcu, — a hatalmi és a szociális problémák útjait egyaránt járó — orosz politika nemcsak a balkáni belpolitikai kérdésekre bekapcsolódva követte régi céljait. Az oroszok diplomáciai téren is jelenkeztek és Csicserin már 1923-ban fölvetette a tengerszorosok lezárásának örökifjú problémáját (a lausannei konferencián), de eredménytelenül.

Az időközben létrejött Balkánszövetségen keresztül a nyugati hatalmak gazdasági érdekelttsége és az adott helyzetet fenntartani akaró — tehát defenzív, védekező — politikája érvényesült a félszigeten, míg 1933. után a nemzetszocialista Németország tört elő, hogy a mezőgazdasági balkáni államokat ipari gazdaságának élelmezőjévé tegye. Ez tulajdonképpen részben visszaférést jelentett a világháború előtti keleti német politikához is, de csak 1939. augusztusáig.

Három év múlva 1936-ban az orosz kísérletet tett arra, hogy a dardanellai kapura ő tehesse rá a rezszt (montreuxi konferencia) — ismét nem sok sikerrel, mert az új Törökország már — részben nyugati támogatással — az ellenállásra is erősnek

Bécs—Berlin—Szentpétervár

A 19. században az osztrák—magyar politika az oroszjal karöltve harcolt a török ellen. Amíg Berlin a világháború előtti balkánpolitikát már messzemenő és egészen Baodadig — vagy azon túl — nyúló tervek szolgálatának tekintette és az egész törökvést az Osztrák-politika keretében állította, addig a habsburgi Bécs a balkánkérdést inkább önvédelmi szempontból nézte.

Szentpétervár számára volt viszont a Balkán legkevésbé öncél. Oroszország egyszerűen ki akart jutni a Földközi-tengerre és a cárok a pánszlávizmus malajclópója alatt a nagypéteri törökvéseket rejtgették. Emiatt támogatták a török ellen a balkáni népek önállósulási törekvéseit. Az oroszoknak minden mindegy volt, a cárok ragaszkodtak ahhoz, hogy a Fekete-tengert birodalmuk Kaspi-tengeréhez tegyék hasonlóvá. De ehhez a tengerszorosok feletti uralom kellett és Odesszából ide a legrövidebb ut a Balkánon át vezetett.

1878-tól (osztrák—magyar—orosz együttműködés a török ellen) 1914-ig (a két hatalom szembefordulása, miután a török már meggyengült) hosszú az út, mert a világháborúig, a harmadik balkáni háborúig két megelőző balkáni helyi háború (1912, 1913) vezetett keresztül.

A Balkán önmagának él

A nagyhatalmi politika szempontjából ezek azonban részletek. A lényeges az, hogy a világháború következtében egyideigleg megszűnt minden a három eddigi tényező befolyása kikapcsolódott. Igaz, hogy rövidesen ismét érvényesült az orosz politika — részben az új született Törökországon keresztül, részben pedig más utakon — és igaz az is, hogy a Balkán peremén ismét fölbukkant a nyugati (angol—francia) befolyás is. Ez azonban nem változtat azon, hogy a Balkán népei a nagyhatalmak kidöleése nyomán keletkezett „vacuum”-ban végre önmaguknak élhettek: polgárisodtak, kifejlődő kapitalizmusuknak, elégedetlen parasztjaiknak, lövöldöző macedon és egyéb terroristák leküzdésének szentelheték figyelmüket.

Az így keletkezett viszonylagos egyensúlyi helyzet sokat használt a Balkánnak és aki járt már Szófiában, Belgrádban, Istanbulban, szóval a balkáni nagy városokban, bizonyára megcsodálta azokat a gyönyörű, modern házakat és gyárakat, amelyek 1920. után épültek és amelyek már az új Balkánt jelentik.

Érezte magát. Az 1939. évi husvétii albániai eseményekkel Osztrákország tényleges balkáni hatalom lett, ami ismét hangsúlyozott jelentőséget adott az Albániából kelet felé vezető utnak. Másrésztől Görögországon és Törökországon keresztül a nyugati befolyás erősödött meg a Balkánon, míg az augusztus 23-i paktum után Németország inkább csak gazdaságilag érdekődik a félsziget iránt.

A szeptemberben kitört európai háború ismét három nagyhatalmat talált a Balkánon: Itáliát, a Róma balkáni politikája iránt egyre nagyobb megértést tanúsító nyugati szövetségeseket (elsősorban Angliát) és Oroszországot.

Csicserin és Litvinov után ezúttal a soron lévő Molotov tűzte ismét napirendre a Fekete-tenger bezárásának kérdését — de eredménytelenül. A régi célok azonban megmaradtak, csak az eszközök és ezeknek a balkáni társadalmakhoz való viszonya változott meg.

Szeptember óta pedig megint megszületett a balkánkérdés.

*

...És a balkáni népek tovább remélik, hogy eljön az az idő, amikor kül- és belpolitikai problémáikat egy sikeres udják megoldani. Az a kor, amelyben az egyes országok a népé, a Balkán a balkániaké és az egész terület mégis mindenkié lesz. (Iksz.)

FORUM filmszínház. Telefon: 20-10.

Honap premier!

A szezon leggrandiózusabb és legmonumentálisabb, 2 millió dolláros filmremeke, a

Hindu álmom (Árviz Indiában)

Louis Bromfield híres regénye után, a Hindu siremlék óta nem volt hasonló siker, végre egy film, mely bevilágít a felfedezhetetlen mély titku india sötétségébe.

Tyrone Power, Myrna Loy és George Brent-el.

Ma zenetiltalom miatt nincs előadás.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre ... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre ... 420 „ || Egy hónapra 70 „

A mai asszony...

*

Közvetben vala a „garconne”. A világháború után való asszonynevezések megszűntek a nagy önállóságtól, a hirtelen rászakadt szabadságtól és mindenáron férfi akart lenni. Kurtára nyírtatta a haját, fúsan öltözött és nekivágott a teljes egyenlőséget férfi és nő között minden vonalon. Ez a túlságosan nyers típus, amely megköttyösödött attól, hogy a létért való küzdelemben részt vehet s elhittette magát, hogy az a boldogság, ha maga keresi meg a kenyerét, pár év múlva rájött, hogy valahol elhibázta a dolgot. A férfi, akit világegyetében a költő megénekelte „örök nő” vonzott, visszariadt ezektől a kurtaszoknyás nemnélküli figuráktól.

S mivel a nő, ha mégis hirdeti is, hogy nincs szüksége a férfira, sajátmagával kétszemközt kénytelen bevallani, hogy a társtalanságot nem neki találják ki, a garconne lassankint átalakult „Happer”-ré és „vamp”-pá. Öltözködése nőesebbé vált, halát félhosszúra növesztette és bevallotta, hogy munkája után szüksége van férfítársaságra. A férfi jött is — pajtáskodott a flapperral, szédült a vamptól, de — nem nősült. Hiába akarta a nő elhittetni, hogy a férfinak ez a típus kell, a férfi csak ideig-óráig érezte jól magát mellettük. S közben visszasírta a kedves, mesterkéltelen, nőies nőt.

Az utóbbi időben a statisztikusok szerint a házasságok arányszáma kedvező emelkedést mutat. Ha párisi divatlapot veszünk a kezünkbe, karcos dereku, kelek csipőjű sziluettek látnak és — földigérő, légynonalu háziruhákat, Rongyeg háziruhát. Hosszu, bő szoknyák, puha, meleg gyapjúkelmék ölelik át a karcos alakokat, Jaza, nőies loknik hullanak a földre, a nyakba. Páris az otthon divatját hirdeti.

Évtizedes tévelygés után a nő megérkezett saját-magához. Az etonfrizura, a hosszú cigarettaszoba és a reggelig tartó bridszcsaták után a kötőtűhöz és a kandallóhoz. Derékig kivágott estélyiruhák helyett magasan záródó, hosszúujjú vacsorázóruhák csimáltat és fantasztikus selyempizsamák helyett bőszoknyás, hosszú gyapjú háziruhát Ruhatárának minden darabja praktikus, egyszerű és nőies.

Azt jelenti ez, hogy a mai asszony ismét anyáink védett, otthoni életét éli? Sajnos, nem. Csak azt, hogy elmúlt az első mámor, amelyet a hirtelen nagy szabadság okozott. A ma asszony is részt vesz a létért való küzdelemben, segít a férjének kenyeret keresni, vagy eltartja önmagát, de ez nem akadályozza meg abban, hogy asszony is tudjon lenni. Kégyensúlyozott, komoly ember lett belőle, aki a munkát, a szabadságot nem tekinti az egyetlen életcélnek, a boldogság egyetlen forrásának, csupán vállalja, mint a mai idők utolsó kötelességét. Józanabb, egyszerűbb, nőesebb lett.

A házassági statisztika bizonyítja, hogy megtalálta a helyes utat
K. K.

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 997, London 17.60, Newyork 445 15/16, Brüsszel 75, Miánó 22.70, Amszterdam 237.50, Berlin 178.60, Szófia 530, Belgrád 10, Bucuresi 330.

— XII. Pius pápa újból megkezdte a nyilvános kihallgatásokat. Rómából jelentik: XII. Pius pápa szerdán délelőtt újból megkezdte a nyilvános kihallgatásokat. A pápa nyolcszázötven ifjú házaspárt, ezeröttszáz oktatónővért és nyolcszáz külföldi zarándokot fogadott. Az oktatónővérek római előkészítő tanfolyamon vettek részt.

— A nemzetnevelésügyi miniszter kihallgatáson fogadta Cassulo nunciusát. Bucurestiből jelentik: Andrei nemzetnevelésügyi miniszter szerdán kihallgatáson fogadta Cassulo bucuresi-i pápai nunciusát.

— A kultuszminiszter kihallgatáson fogadta Cisar érseket. Bucurestiből jelentik: Nistor kultuszminiszter szerdán kihallgatáson fogadta Cisar bucuresi-i római katolikus érseket.

— SZIGORU ZENETILALOM A VIZKERESZTET MEGELŐZŐ NAPON. Az aradi rendőrség közli, hogy január 5-én, pénteken, Vizkeresztet megelőző napon teljes zenetiltalom van és semmiféle látványossági előadás sem tartható. Ennek következtében szünetelnek a mozi- és színházelőadások, ugyszintén a kávéházakban sem játszhatják a zene.

— Márton Aron püspök újvi üdvözlése. Kolozsvárról jelentik: A főtéri Szent Mihály-tempómban megtartott Te Deum után, amelyet Márton Aron püspök celebrált fényes pápi segédlettel, az erdélyi egyházmegye, az egyházközösség, a különböző katolikus intézmények és egyesületek képviselői a plébánia fogadótermében újvi tisztelgésre jelentek meg Márton Aron római katolikus püspöknél. Az egyházmegyei tanács üdvözlétét dr. Inczedy-Joksmán Ödön alelnök tolmácsolta. Veres Ernő vikárius, helyettes plébános az egyházközösség és a kolozsvári hívek jókívánságait juttatta kifejezésre, a kisebbségi újságírók egyesülete nevében pedig Karádi Nagy Lajos titkár köszöntö meg Márton Aron püspöknek az újságírók irányában nyújtott jóindulatu támogatását. Márton Aron püspök meg hatottan válaszolt az üdvözlésekre, kijelentve, hogy minden erejét és munkásságát egyházmegyéje és hívei lelki gyarapodása érdekében fogja kifejteni. A megjelentek lelkesen megélték Erdély római katolikus püspökét.

Dörzsölje be csuzos és köszvényes tagjait

DIANA val.

— A jugoszláviai magyarság vezére újvi beszédeben körvonalazta a magyarság kívánságait. Nagybecskerek. (Dunaposta). Dr. Váradi Imre, a jugoszláviai magyarság vezére újvi beszédeben pontosan körvonalazta a jugoszláviai magyarság kívánságait. A jugoszláviai magyarok elsősorban kívánják a magyar párt működésének engedélyezését, az adókövető bizottságokban magyar tagok részvételét, az iskolai név elemzés megszűntetését, két magyar tanfelügyelő kinevezését és magyar közművelődési egyesület engedélyezését.

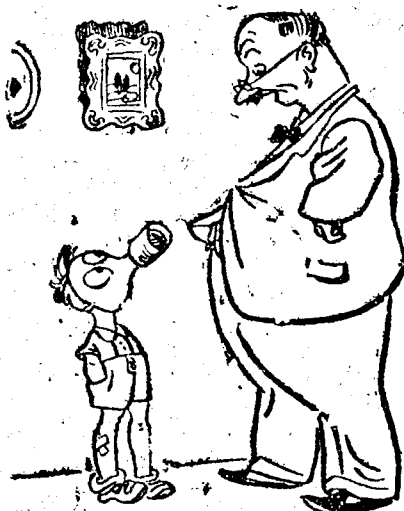
Minden külön értesítés helyett...

Fekete Tivadar harmadik esztendeje nyomja az ágyat és vivja élet-halál harcát a gyilkos kórral, mely megtámadta szervezét, bár szellemi frissességével a legutóbbi időkig nem bírt. Fekete Tivadar Aradon is ápolták, az itteni tudózatóriumban heteken keresztül fekteték az elmúlt nyáron, majd visszavitték Váradra, ahol a Zsidó Kórház volt ápolónője. Stettner Irma vette gondozás alá. Az ápolónő ragaszkodással veszi körül a súlyos beteget, aki most már — orvosi megállapítás szerint — valóban utolsó napjait éli. Szerdán nagyváradi lakásán dr. Gherman Victor nagyváradi alpolgármester összeadta Fekete Tivadart és hűséges ápolónőjét és az érdekes házasságkötés tanui Sonnenfeld Gusztáv nyomdatulajdonos és Tabéry Géza író voltak.

— Új fordulat a müncheni merénylet ügyében. London. (Rador.) A Daily Express amszterdami tudósítójának jelentése szerint a német hatóságok megállapították, hogy a holland területéről elvitt Stewens örmagy és Best kapitány nincsenek belekeverve a müncheni merényletbe. Ennek ellenére a néptörvényszék elé állítják őket, mert az a vád ellenük, hogy reakciós mozgalmat akartak indítani Németországban.

— A CFR személyzetének jegyzése a hadfelszerelési kötvényekre. Bucuresiből jelentik: A CFR egész személyzetét felhívták, hogy jegyezzen hadfelszerelési kötvényt. A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy a fizetésekből meghatározott arányban állapítják meg a jegyzéseket és hat egyenlő részletben vonják le a jegyzett összeget. Január elsejével kezdettel. Havi 1516 leitől 4565 lei bruttó fizetésig ezer leit, 7575 lei fizetésig kétezer lei, 10605 lei fizetésig háromezer lei, 13636 lei fizetésig négyezer leit, 16665 lei fizetésig ötezer leit, 19695 lei fizetésig hatezer leit, 34 ezer lei fizetésig 25 ezer leit, 30 ezer lei fizetés után pedig az egész havi fizetést jegyzi hadfelszerelési kötvényre.

Praktikus

— Miért vetted fel a gázmaszkot?
— Későn jöttem haza és a mama dofonokat ígért...

— Módosítják a köztisztviselői statutumot. Bucuresi. Csütörtök reggel tanácskozást tartottak a miniszterelnökségen, amelyen többek között résztvettek Radu Portocala miniszter, Schina képviselő, Bradisteanu, a köztisztviselők szövetségének elnöke. Az értekezleten megbeszéltek a köztisztviselői statutumának módosítását, a fizetések összhangba hozását, valamint a szolgálati beosztás megrendszabályozásának lehetőségét is.

Amit minden magyarnak tudnia kell!

... hogy a Nemzeti Ujjászülletési Front az ország alkotmánya, a rend és jogvelom alapja,
... hogy az ebbe való beiratkozással csak politikai jogainak gyakorlását biztosította,
... hogy a törvényes keretek között létesített Magyar Népközösségben minden magyarnak helye van,
... hogy ha még nem volna tagja a Népközösségnek, azonnal jelentkezzen felvételre és
... hogy keresse fel a Magyar Népközösség irodáját Arad, Iosif Vulcan-ucca 12. alatt.
... hogy mint tagnak, minden ügyében rendelkezésre álljon a Magyar Népközösségi szervezet, végül
... hogy gazdasági, közművelődési és társadalmi célkitűzéseink valóra váljanak.

LÉPIEN BE TEHÁT MINDEN MAGYAR

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPKÖZÖSSÉGBET

Központi iroda: Arad, Iosif Vulcan-ucca 12. (bejárat a Stefan C. Pop-ucca felől). Telefon: 18-28.

— Boxeres merénylet követtek el Meskó Zoltán magyarországi nyilaskeresztes képviselő ellen. Bucuresiből jelentik: Tegnap este Lágymányos-uti lakása előtt ismeretlen tettes boxerrel megtámadta és fejbavágta Meskó Zoltán képviselőt, a nyilaskeresztes párt vezetőjét. A járőrök segítségére siettek a megtámadott képviselőnek, a merénylőt elfogták és átadták egy rendőrnök. A nyomozás megállapította, hogy a tettes azonos Halmai nyilas képviselő boxeres merénylőjével.

— Dr. Gara Árminné halála. Súlyos csapás érte dr. Gara Ármint aradi ügyvédet. Felesége, született Nussbaum Aranka meghalt. Az uriasz-bunyó már régebben megbetegedett és férjével Bucuresstibe utazott, hogy ott az egyik szanatóriumban műtétet hajtsanak rajta végre. Az operáció sikerrel járt, utólag azonban súlyos komplikációk keletkeztek, hiábavaló volt az orvosok minden fáradozása, az elgyöngült szervezet nem tudott megbirkózni a betegséggel s az uriasz-bunyó ma délelőtt elhunyt. Halálát férjén, dr. Gara Ármint aradi ügyvédén kívül két fia, a Bucuresstiben élő István és a Palesztinában élő György gyászolják.

— KIS ÁLLOMÁSOKON A PÉNZTÁRT ÖT PERCESEL VONATINDÍTÁS ELŐTT LE KELL ZÁRNI. Bucuresstiből jelentik: A vasut vezérigazgatósága elrendelte, hogy azokon a kisebb állomásokon, ahol az állomásfőnök, vagy a forgalmi tisztviselő kezeli az állomás pénztárt, a pénztárt öt perccel a vonatok érkezése előtt zárják le.

— Halálozás. Viderker Márk, volt aradi textil-nagykereskedő, 83 éves korában meghalt. Temetése a régi zsidótemető halottasházából lesz, péntek délután fél háromkor. Az elhunytban Lissem Sándorné édesanyját gyászolja.

— Elhalasztották Palesztinában a közigazgatási választásokat. Jeruzsálem. (Rador.) A Jeruzsálemben január elsejére kitűzött helyi közigazgatási választásokat határidő nélkül elhalasztották, a külpolitikai helyzetre való hivatkozással.

— Önálló filmkamara létesítését kéri Magyarországon. Bucuresstiből jelentik: A Pest értesülése szerint a filmkamara vezetőségi bizottsága javaslatot készített, amely szerint önálló filmkamara létesítését kéri, hogy teljesen függetlenek a filmkamarát a színházeti kamarától.

— Tűz martaléka lett két kislány. Isziből jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenség történt Hornesti-lasi községben. Paraschiva Canian földművesasszony egyedül hagyta otthon két kislányát, akik egymás mellett aludtak a szobában. A kályha mellett ágy a kipattanó tűzszikráktól lángot fogott és rövid idő alatt az egész ház a tűz martaléka lett. A szomszédok minden kísérletezése hiábavaló volt annak érdekében, hogy a két kislányt megmentésük és csak megszenesedett holttestekre akadtak rá. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Tornász-táncestély: Január 13. Az aradi tornász egyesület hagyományos bálját a legnagyobb körletkintéssel készíti elő. A rendezőség által kibocsátott izékes meghívók kézbesítés alatt vannak, azonban felkérjük mindazokat, akik meghívóra igényt tartanak, jelentkezzenek az Avram Iancu-tér 21. szám alatt egyesületi helyiségben. A tornász-táncestély mindenkor a jókedv, hangulat és olcsóság tekintetében vezető szerepet játszott, ezúttal is a hagyományokhoz híven, mindenki megtalálja a szoban legiobb mulatságát, ha elfjön. A sikeresnek ígérkező ATE-táncestély, január 13-án, szombat este lesz a Fehér Kereszt báltermeiben.

A fonyegető tüzvész miatt öngyilkosságot kísérelt meg a kigyulladt házban lakó bucuresti-i család

Bucuresti. Csütörtökön déli 12 óra tájban hatalmas tüzvész keletkezett a Bucovina-ucca 2. szám alatti blokkházban. Néhány perc alatt az egész padlás lángokban állt. Az egyik padlásszobában lakó Liebermann-házaspár és egyetlen gyermekük annyira megrémült, hogy többemelet magasságból az ablakon keresztül az uccára akarták vetni magukat, nehogy a lakásban égjenek. Az idejében megérkezett tüzoltók mentőszákok segítségével megmentették őket a biztos haláltól. Liebermann esése közben telefonhuzalba ütközött és oly szerencsétlenül zuhant az utestre, hogy karját törte. A tüzet a tüzoltóknak sikerült lokalizálni.

— **Átalakítják a belga kormányt.** Brüsszel. A belga politikai helyzet továbbra is igen zavaros maradt. Pierlott miniszterelnök hosszas tanácskozást folytatott csütörtök délelőtt a belga királlyal. A helyzetet úgy ítélik meg, hogy Pierlott nem mond le, hanem azonnal részleges átalakítást tervez és a miniszterek számát 18-ról 14-re csökkenti.

— **Veszélyessé vált a hajózás a Dunán.** Galati. A kikötőfelügyelőséghez érkezett jelentések szerint a jégtáblák miatt rendkívül veszélyes a hajózás. Különösen Tulcea mellett és a Delta Sulina-ágában okoz gondot a jég. Az „Altai” és „Turkan” görög hajók a Dunába fagytak, de azután sikerült Sulina felé hajóznok.

— **Öngyilkos lett a bucuresti-i Nemzeti Színház egyik művésznője.** Iasi. Lucia Teodora, a Teatrul National művésznője a tegnapi este előadás után öngyilkosságot kísérelt meg. Lucia Teodora veronál-pasztilákat vett be és segélykál-tásaira előfutottak a közelben lévők. Életveszélyes állapotban szállították be Sft. Spiridon kórházba. Az öngyilkosság oka családi egyenetlenség.

— **Megtisztították Bucurestii az ünnepekre a zsebtolvajoktól és betörőktől.** Bucurestiiből jelentik: Az ünnepek előtt több mint 100 zsebtolvajt tartóztatott le a rendőrség, aminek üdvös következménye az volt, hogy az ünnepek alatt betörések és lopások nem fordultak elő.

— **Áradások Spanyolországban.** Madridból jelentik: Felhőszakadások következtében Spanyolországban számos folyó kiöntött. A Guadalquivir vize több falut, sőt Sevilla néhány városrészét is elöntötte. A közlekedés Sevilla és Huelva között megszakadt. Az anyagi kár igen jelentékeny.

— **Amerikába utazott Molnár Ferenc.** Budapest-ről jelentik: Molnár Ferenc, a világhírű magyar író tegnap Genuából Newyorkba utazott, ahol a Columbia-egyetemen hirdetett előadásait fogja megtartani és előkészíti új drámájának newyorki bemutatóját. Molnár Ferenc előadást is tart a newyorki rádióban.

— **Meggyulladt a lakás — meghaltak az otthonmaradt gyerekek.** Turnu Severin. Balta községben megrendítő szerencsétlenség történt. Firan Ioan feleségével együtt rokoni látogatásra indult és három gyermekét egyedül hagyta otthon. Miután hideg volt, a gyermekek nagy tüzet raktak a kályhában és lefeküdtek. A kályhából kipattanó szikrák következtében lángba borult a szoba berendezése és mire a szülők hazérkeztek, a három gyermek már halott volt. Hasonló szerencsétlenség történt Cornesti községben, ahol a szülők gondatlanságának két gyermek esett áldozatul.

— **Meg akart szökni a „Graf Spee” öt internált tengerésze.** Montevideo. A Graf Spee cirkáló öt tengerésze, akik eddig a Takoma hajón tartózkodtak, szökést kíséreltek meg és egy motorcsónakon Buenos Airesbe akartak eljutni. A csónak a nyílt tengeren hibát kapott, úgy hogy vissza kellett vontatni a kikötőbe és a tengerészeket letartóztatták.

— **Rendőrségi hírek.** Hámory László dr. aradi bírókos bejelentette a rendőrségen, hogy meglopták. A panaszos szerint általa megnevezett több férfi sorozatos módon lopkodta a Postului-uton levő fanyájáról a mezőgazdasági gépek alkatrészeit. Ezáltal mintegy harmincezer lei kárt okoztak neki. A feljelentés ügyében megindult a rendőri eljárás. — Puta Traian aradi tanár feljelentést tett a rendőrségen háztartásbeli alkalmazottja ellen, aki a Mircea Stănescu-ucca 9. szám alatti lakásából különböző ruhaneműket lopott el. A hűtlen cselekedet előállítását a rendőrségre és kihallgatása során beismerte a terhére rótt bűncselekményt. — Az elmúlt éjszaka folyamán betörők jártak Pollák József, Câmpul Liniștei-út 2. szám alatti lakos házána-k udvarán és az egyik helyiségből többszáz kilo tengerit vittek el. A tolvajok kézrekerítésére megindult a vizsgálat.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszertár, Str. Eminescu.

KÁRPÁTI gyógyszertár, Bul. Reg. Ferdinand

ROZSNYAI gyógyszertár, Piața Avram Iancu

— **Tíz halálos áldozat Olaszországban sziklamontás következtében.** M. I. (Rador.) Udine közelében súlyos szerencsétlenség történt. Egy lezuhant sziklatömb két házra esett. Az egyik házban hat, a másikban négy személy tartózkodott. Azt hiszik, hogy mindannyian a romok alatt lelték halálukat.

— **A Magyar Népközösség aradvárosi fagozata** felkéri alant felsorolt tagjait, hogy irataik átvétele, illetve rendezése végett a Josif Vulcan-ucca 12 szám alatti hivatalos helyiségben sürgősen megjelenjenek: Dankó András, Bisztriczky A., Sirkó Mária, Izsó Gizella, Rung Borbála, Kiss Mátvás, Ptacek Júlia, Szontágh Simon.

Vége egy jó hír...

Egy híres angol antropológus, W. F. Gros Clark előadást tartott Londonban és heblonyította, nem igaz, hogy az emberiség a majomtól származik. Kutatásai szerint Madagaszkáron élt egy korcs állatfajta, amely sokkal jobban hasonlított külsőben a majomhoz és rokonságot is tartott — az eddigi adatok szerint — ez a két állatcsoport. Az ember tehát a madagaszkári korcsmajomtól származik.

Az angol antropológus megállapította tehát, hogy a majom nem áse az embernek, hanem csak testvére.

Jófejú embereknek még eszébe juthat a régi háború vége felé a „Simplicissimus” egy fedőlapja, mely egy faágakon busuló majmot ábrázol. A fa alatt két katona fekszik; átszúrták egymás szívét. Ők voltak az utolsó harcosok. A majom pedig elsőhajtotta magát fölöttük.

— Most kezdek elölről.

— **Betörési kísérlet Herczeg Ferenc villájába.** Budapestről jelentik: Herczeg Ferenc, a kiváló író budai villájába hétfőn este betörést kíséreltek meg. A betörők munkáját az inas megzavarta. A hivatalos éjszakai látogatók két ablakot betörték és létra segítségével akartak bejutni a villába, de az inas ébersége miatt nem sikerült tervük.

Bankette, lakodalmat, otthon vagy különtermünkben, minden igényt kielégítően kiállítunk
TAVERNA RESTAURANT, Telefon: 2177.

— **Különös ismertetőjele: nincs.** Ez a címe Kosáryné Réz Lola új regényének, amelynek közlését ma kezdte meg az Új Idők. Kosáryné Réz Lola a legnépszerűbb magyar írók egyike. A család költője ő, nemcsak értelembe vett realista eszközökkel festi a mindennap hőseit, a mai közposztály szóltanul szenvedő embereit. A valóság ereje futi minden írását és bár őszintén adja a valóságot, a megértés költészete enyhíti a realitásokat. Kosáryné Réz Lola új regénye mellett kiemeljük még az Új Idők mai számából a Tanár ur című érdekes, színes riportot, amelynek keretében a magyar szellemi élet kiválóságai mondják el ifjúkori emlékeiket József főherceg, Bartók Béla, Császár Elemér, Harsányi Zolt, Leveldi Kozma Miklós, Raiffay Sándor, Ravasz László beszélnék egykori tanárukról. Szabó Lőrinc, Benedek Marcell, Barangó János, Fendrik Ferenc, Pély Zya regényei, elbeszélései, cikkei teszik változatossá az Új Idők mai számát, amelyből a mulatságos Ceruzajegyzetek, dőszerei és művészi képek egész sora s a kedvelt rovatok sem maradtak ki. Díjtalan mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16. Előfizetési díja negyedévre Romániában 200 lei.

— **Koszorumeqváltás.** Koszorumeqváltás címen a Szeretetház javára az alanti adományok folytak be: Bornstein Sándorné ravatalára: Weisz Bódog 100 lei, Lakatos Aladár 200 lei, dr. Steiner József 100 lei, Klein Lajos 50 lei, Grosz Samu 50 lei, Orzeanu Rezső 100 lei. — Farkas Aronné ravatalára: Weisz Bódog 100 lei, Klein Lajos 50 lei — Irsai Lipót ravatalára: Koch Dániel 100 lei, Geller Ödön 200 lei.

Általános érdeklődés

Marosi Timár János, a kitűnő portréfestő munkája iránt

Marosi Timár János, ez a külföldön is ismertnevű kitűnő festőművész ismét huzamosabb időt tölt Aradon, hogy eleget tegyen az itt kapott megrendeléseknek. Marosi Timár János Londonból látogatott haza, hogy itt levő kiállítási anyagát részben értékesítse, részben pedig külföldre szállítsa. Romániában is, Magyarországon is meghódította a szépet szerető közönséget és valósággal elhangozták arcképrendelésekkel, mert hiszen a művész ecsetével megörökített képmás olyan alkotás, amely nemcsak emlékeztet szolgál, de visszaidézi az ecsetleg már elfakult, időlől halványított színeket, amelyek elevenen és időtállóan ragyognak a képen. Marosi Timár János arcképei pedig művészi becsű munkák, a tehetséges és képzett festők komoly elmélyedésről tanuskodó alkotásai. Azt, hogy ez így van, nem a bíráló, hanem maga a legkényesebb ízlésű közönség állapítja meg. Nem kisebb személység volt a Londonban is a legjobbak között szereplő művészek, mint Öfelsége II. Carol király és Marosi Timár János ecsete egymás után örökített meg számos közéleti és társasági személyiséget. Aradon is nagy érdeklődés nyilvánul meg a művész munkássága iránt és már eddig is sok megrendelést kapott.

SZÍNHÁZ

„Alterego”

(Bemutató az Erdélyi Kamara Színházban.)

Asztalos Miklós történelmi vígjátékát az aradi színház történelmeknek megfelelően — kevés számú közönség nézte végig. Indokolatlan volt azonban a közönség tartózkodása a Mária Terézia és II. József idejében lejártszó kedves humoru, finom jelenetekben bővelkedő előadástól, amit ráadásul kitűnő betanulásban hozott színre az Erdélyi Kamara Színház együttese. Mária Terézia és II. József is rendkívül rokonszenves beállításban együttesen, de bonyodalmak után oldanak meg egy szerelmi problémát, amelynek hősei egy ifjú erdélyi hölgy és egy jóképű adjutáns, tiszt, aki mint II. József alteregója erdélyi körutjáról szerelmesen tér haza. Minden jó, ha a vége jó és a kedélyes, ötletekben bővelkedő, kellemes udvari légkört varázsló szindarabban a szerelmesekeket méltó büntetéssel sújtja a császári kegy — életfogytiglani házassággal.

Mészáros Béla áll az előadás tengelyében, úgy is mint rendező és úgy is mint II. József alakítója. Kitűnően „fogta” meg szerepét és ha néha-néha itt-ott karrikírozott is — elsőrangú színészi munkát nyújtott. Gömöri Emma a másik fő szereplő, Mária Terézia megszemélyesítője. Inább hájos volt, mint királynő és ha nem is felelt neki a szerep, megoldotta rutinjának nagy tárházával. Szendrey Mihály és Jávor mindketten stílusosan és művészi teljesítménnyel illeszkedtek az együttesbe. Erényi Böske és Harmath Jolán a női szerepeket oldották meg a tőlük megszokottan jól. Lenkeit fiatalosága ment a helyenként melléjátás bűne alól. Kisebb szerepében jó volt Ungvári. A premier közönsége jól szórakozott. (—)

„Alterego”

Zsufolt ház, romboló lelkesedés mellett mutatja be tegnap este a színház Asztalos Miklós briliáns vígjátékát, az „Alterego”. A budapesti Nemzeti Színház Kamara Színházának szász szériát elérő újdonsága ezen a héten négy előadásban kerül színre.

A KAMARA SZÍNHÁZ MŰSORA:

PÉNTEKEN szünet.

SZOMBATON 3 órakor: „Zsimberi-zsombori szépasszony”, 20—50 lejes helyarakkal (tizenötöd-ször).

6. kor: Alterego (másodszer) Főszereplők: Erényi Böske, Harmath Jolán, Gömöri Emma, Mészáros Béla, Lenkey István, Jávor Alfréd, id. Szendrei Mihály, Ungvári Pál.

9 órakor: „Alterego” (harmadszer).

VASÁRNAP 3 órakor: „Zsimberi-zsombori szépasszony”, 20—50 lejes helyarakkal (tizenhatod-ször).

6 órakor: „Alterego” (negyedszer).

9 órakor: „Alterego” (ötöd-ször).

— **ERDÉLYI ÍRÓ DARABJÁNAK ÖSBEMUTATÓJA A KAMARASZÍNHÁZBAN.** (Szerdán lesz a premierje Károly Sándor „Álarcok” című művének.) A Kamara Színház célul tűzte ki, hogy megnyitja színpadát az erdélyi írók előtt s eredeti darabokat mutat be. Január 10-én, a jövő hét szerdáján lesz az első ilyen ösbemutató, amikor színre kerül Aradon először Károly Sándor „Álarcok” című három egyfelvonásos szindarabja. A háromfelvonásos színpadi játék „Álarcok” címe gyűjtőnév, amely három változatban, három egymástól különböző történetben fejezi ki ugyanazt a gondolatot. Az első egyfelvonásos címe „Ruzs”, amely politikai satíra, ahol az író szabadjára engedti humorát, csupa találó gúny, ironia a „Ruzs”, amely megmutatja, hogy a nagy és bátor államférfiben is két arc, két lélek és két jellem lakozik és hősiessége mögött ott rejtőzik a gyávaság. A másik darab címe „Álarc” és három változatban keresztül, közel egy óráig át, finom pikantériával telítve perge a cselekmény, amely akörül folyik, hogy miképpen változik át a jámbor nvárspolgár drámaj hőssé s miként zuhan vissza újból saját hősiességének sulya alatt nyárs polgárrá. Az „Álarc” nehezen sorozható valamilyen műfajba, talán leginkább vígjátéknak nevezhető, de rengeteg benne a helyzetkomikum és az író itt is satírizál. „Az idegen légionista” a címe a harmadik egyfelvonásosnak és ez már inkább tragikomédia. Itt több a drámai hang, mely azonban állandóan váltakozik a komikummal. A fenti színházi esemény iránt már most nagy az érdeklődés.

Rendkívüli felhatalmazást kapott az ir kormány a terrorizmus letörésére

30 gyanúsított személy lakásán házkutatást tartottak.

Dublin. Az ir szabad állam képviselőháza, 82 szavazattal 9 ellenében elfogadta a kormánynak nyújtandó rendkívüli hatalmat megszavazó törvényjavaslatot a terrorizmus letörésére.

Dublin. (Rador.) Az ir köztársaság igazságügyi minisztere közölte, hogy a kormány megállapítása szerint az Egyesült-Államokból nagy pénzküldemények érkeznek az ir köztársasági hadsereg számára. Az irországi rendőrség 30 gyanúsított személy lakásán házkutatást tartott és nagymennyiségű propagandaanyagot kobozott el. Ezek ellen az a gyanu merült fel, hogy terrorista szervezethez tartoznak.

„Grófnővé” lépett elő Kun Mária, az aradi Berlitz School volt igazgatónője

A szatmári rendőrség letartóztatta és Kolozsvárra szállította.

„Peters Emilia grófnő”, az elegáns perzsabundás hölgy megérkezett Szatmár egyik legjobb szállodájába, vacsorákat adott, ékszereket vásárolt és mindent megvett, ami sokba került. Közben azonban óvatlan pillanatban értékes kis tárgyakat emelt el az üzletek pultjairól, hogy ilyen módon fedezze költséges életmódját. A grófnő legnagyobb kedvtelése a színház volt, állandó páholv állt rendelkezésére a rövid idő alatt, amíg ügyes tolvajlásait le nem leplezték. „Peters grófnő” a rendőrségen csakhamar levetette a hangzatos nevet és kiderült, hogy eredeti nevén már régi ismerőse nemcsak az ország valamennyi rendőrségének, hanem a külföldi rendőrségeknek is. A „polgári életben” egyszerűen csak Kun Máriának hívják, az Aradon is sokat szerepelt hölgyet, aki itt az akkori „Berlitz School” igazgatónője volt. Innen is tekintélyes pénzt vitt el és itt is színház volt a szenvedélye. Annak idején a társulat, azóta már régen eltávozott bonvivánját valósággal üldözte szerelmével és elhalmozta értékesebből értékesebb ajándékokkal. Tulajdonképpen Aradon ez is okozta vesztét. Rövid ideje „technikai okokból” pihenésre kényszerült s most Szatmáron, mint grófnő „lépett” fel ismét. Ezuttal Kolozsvárra szállítják és ott vonják felelősségre.

A protestáns egyházak újból megsürgetik az 1940. január elsejére ígért, de még ki nem utalt lelkesízi államsegélyt

Még egy hónapja sincs, hogy hivatalos helyről nyert értesülések alapján cikket írtunk arról, hogy a protestáns lelkészek már 1940. január 1-től fogva megkapják a felemelt állami segélyüket, az ugynevezett kongruát. A régen rendezésre váró, nagyfontosságú kérdésben az egyházfők tárgyalásokat folytattak az illetékes minisztériumokkal, amelyek határozottan újból megígérték, hogy a kérdést végre rendezni fogják. Megtalálták a rendezés módját is, amely szerint az erre a célra fordítandó összeget rendkívüli póthitelből szándékoznak fedezni, mivel a múltév költségvetésében erről nem történt intézkedés.

Az elmúlt esztendő végén zajlottak le a protestáns egyházak tanácskozásai, amelyekben, mint egyik legfontosabb kérdés szerepelt a papok kongrua-ügye. Számtalan hozzászólás történt a papok részéről, amelyek mind azt sürgették, hogy a kérdést végre meg kell oldani.

Az egyházi főhatóságok számbavették minden felszólaló panaszát s emlékirat formájában terjesztették a kormányhoz, azonkívül pedig személyes tárgyalásokat is folytattak az illetékes felsőbb hatóságokkal. A karácso-

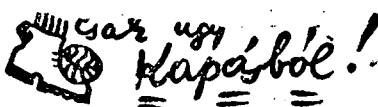
Milánóban rendezik az olasz-német revánsmérkőzést

Berlin. A német csapat legutóbb győzelmet aratott a világbajnok olasz csapat felett. Az olaszok nem egykönnyen nyugodtak bele ebbe a vereségbe, éppen ezért elhatározták, hogy minél előbb megrendezik a reváns mérkőzést is. A két

ország szövetségi képviselői még a berlini mérkőzés után azonnal összeültek és úgy határoztak, hogy május 5-én játszák le a reváns mérkőzést. A mérkőzést Milánóban rendezik meg.

Elmarad a román-jugoszláv válogatott mérkőzés

A jugoszláv fővárosban az a hír terjedt el, hogy az idej román-jugoszláv válogatott labdarugómérkőzés elmarad. A román szövetség ezideig nem kapott értesítést a jugoszláv szövetségtől, így vajszínűnek látszik, hogy a hírek nincsen komolyabb alapja. Ennek ellenére a bucaresti szövetség már most érdeklődik a mérkőzés sorsa iránt.

Bodola Gyula, a Venus sokszoros válogatott csatára a közelmúltban Nagyváradon esküdtött hűséget Arató Klári urleánynak, a volt teniszbajnoknőnek. Régi szerelem, amely most házassággal végződött. Tekintettel arra, hogy Bodolát szerződése a Venushoz köti, a fiatal házaspár a fővárosban telepsznek le.

A szabályok értelmében a szerződéses játékosokat egyesületük a visszatartási jog alaián még egy esztendőig visszatarthatja, amelynek letelte után azonban a játékosok szabadokká válnak és minden további nélkül eltávozhatnak az illető egyesületből, amely nem követelhet semmit a távozó játékosért. Ezek szerint arra lehet számítani, hogy ebben az évben a bajnokság befejezése után a játékosok tömegesen távoznak el régi egyesületüktől, hogy ut elhelyezkedési lehetőségek után nézzenek.

A londoni „Times” táblázatot állított össze a világ tíz legjobb labdarugó-válogatottjáról. A táblázat a következő: 1. Anglia, 2. Argentína, 3. Olaszország, 4. Brazília, 5. Magyarország, 6. Németország, 7. Svájc, 8. Franciaország, 9. Portugália, 10. Dánia. A táblázat nem felel meg a való helyzetnek, mert például kimaradt abból a cseh válogatott csapat, amely minden valószínűség szerint jobb mint akár a dán, akár a francia, vagy portugál válogatott.

A labdarugószövetség vezetősége január 2-én nagyfontosságú ülést tart, amely alkalmával több fontos ügyben hoznak határozatot. Semmiestre sem foglalkozhatnak azonban a bajnoki rendszer megváltoztatásának kérdésével. Eszerint a bajnoki rendszer változatlan marad.

A tenisz világbajnoki versenyeket Wimbledon helyett az Egyesült Államokban rendezik

London. A háboru miatt ebben az esztendőben elmaradnak a sokasos wimbledoni teniszversenyek. Hír szerint ezeket a versenyeket Amerikában rendezik meg... ha a háboru nem fog kiterjedni Észak-Amerikára is. Az amerikai versenyeken részt vennének az európai, ausztráliai és az amerikai versenyzők.

Japán atléta a súlyemelés új világrekordere

Tokió. A japánok nagyszabású atlétikai versenyeket rendeztek, amely alkalmával több mint 40 ezer japán atléta indult a versenyeken. Yonglo-ju atléta 332 kgr.-mal megdöntötte az eddigi súlyemelő világrekordert.

Borzalmas szállodalüzet okozott egy eldobott égő cigareta

Minneapolis. Tegnap éjjel a Marlborough nevű szállodában tüz keletkezett. A lángok olyan gyorsan terjedtek, hogy a szálloda vendégeinek nagy részét nem tudták megmenteni. Az eddigi megállapítások szerint 21 ember szénén égett, és 25 vendég az emeleti ablakokból történt kiugrás során súlyosan megsérült. A tüzoltók munkáját az erős hideg nagyon hátráltatta. Azt hiszik, hogy a tüzet gyújtogatás idézte elő. Később megállapították, hogy a szálloda vendégei közül még 19 ember hiányzik. Harminc súlyos sebesültet kórházban ápolnak. A szerencsétlenséget egy szemétkosárba dobott égő cigarettavég okozta.

Rádióműsor

- Romániai időszámítás. -

PÉNTEK, JANUÁR 5.

Bucuresti, Radio-Romania, 13: Időjelzés, vizálási jelentés, háztartás, és orvosi tanácsok, 13.15: Lemezek, 14: Hírek, 14.20: Amerikai szimfonikus zene lemezek, 15: Közlemények. Radio-Romania, 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania, 20: Tudományos krónika, 20.15: Palestrina és Cesar Franck lemezek, 20.45: Hírek, 21: Beethoven-lemezek, 22.15: Hírek, sportközlemények, 22.35: Handel, Verdi és Wagner lemezek, 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, éternd, közlemények, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: Országos Postászenekar, 13.40: Hírek, 14.30: Időjelzés, időjárás és vizállási jelentés, 14.30: Farkas Sándor cigányzenekara, 15.30: Hírek, 17.15: Diákféltóra, 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.15: A közönség kedvelt lemezei, 19: Sportközlemények, 19.15: A rádió szalonzenekara, 20.15: Hírek, 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése, Don Juan, 22.15: Szórakoztató hanglemezek, 22.40 Hírek időjárásjelentés, 23.10: A Chapy tánczenekar játszik, 23.45: Cigányzene.

Budapest II, 20.20: A rádió szalonzenekara, 21: Hírek, 21.20: Jazzszámok hanglemezeiről, 21.55: A magyar színeszet első mecénása, Pukánszky-né, Kádár Jolán dr. előadása, 22.30: Az Operaház előadásának közvetítése, Don Juan.

Bejrúd, 15.20: Dalok, 18.45: Népies zene, 19.30: Népies zene, 20.40: Népszerű zene, 21.20: Hírek szerzemények a rádiózenekar előadásában, 22.30: Hírek, 22.55: Csvejics Zarko énekel, 23.20: Lemezek.

nyí ünnepek előtt Vásárhelyi János református püspök és Varga Béla dr. unitárius püspök jártak a fővárosban. A vallás- és kultuszminiszter belátta a panaszok jogosságát s így történt, hogy határozott ígéretet tett a kongrua-ügy rendezésére.

Amikor az egyházfők Bucurestiből hazatértek, kérdést intéztünk hozzájuk az ügyben és ezen az alapon adtuk hírül, hogy a protestáns papok végre 1940. január 1-től megkapják felemelt állami illetményeiket.

Közben érkezett 1940. január 1. Az ígértből azonban még mindig nem lehet kenyér.

Ismételt érdeklődésünkre úgy Vásárhelyi János református püspök, mint Varga Béla dr. unitárius püspök kijelentették, hogy a napokban az ügyet újból megsürgetik, és hisznek Valóra válaszában.

— A most készülő kisebbségi statutum bizonyára módot talál végre a kérdés méltányos rendezésére, addig is türelmet kérünk, — mondották az egyházfők. — De az is lehet, hogy már a legutóbbi kormányigéret valóság, csupán a közbejött ünnepek miatt késik a végrehajtás.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Január 20-ig be kell nyújtani

a mezőgazdasági munkára helyben való mozgósításra vonatkozó kérvényeket a Mezőgazdasági Kamarához

A földművelésügyi minisztérium rendelkezése

Az Argus jelentése szerint a földművelésügyi minisztérium részletes utasításokat küldött a mezőgazdasági kamaráknak arra vonatkozóan, hogy

miképpen történik a mezőgazdasági munkák elvégzéséhez feltétlenül szükséges emberek helyben való mozgósítása, vagyis a katonai szolgálat alól való mentés.

Erre vonatkozóan az érdekelt földbirtokosoknak kérvényeket kell beadniuk és külön táblázatban kell feltüntetni a tiszti ranggal rendelkező, valamint az altiszti rangban lévő vagy legénységi állományú azon személyeket, akikre a mezőgazdasági munkák elvégzéséhez feltétlenül szükségük van. A kérvényekben és

a táblázatokban foglalt adatokat a községi előjáróságoknak kell igazolniuk.

A mezőgazdasági gépeknél és a községek alkalmazásában lévő műszeresekkel kapcsolatos kérvényeket a községi előjáróságok terjesztik elő. A minisztérium rendelete külön felhívja a mezőgazdasági kamarák figyelmét arra, hogy ne foglalkozzanak a szisztematikus parasztlalmon, hanem csak a kövel működő parasztlalmon alkalmazottainak hadmentességi ügyeivel.

Az egész megyére vonatkozó kérvényeket és táblázatokat a mezőgazdasági kamarák legkésőbb január 25-ig kell eljuttatni az illetékes katonai hatóságokhoz.

Az érdekelt mezőgazdák viszont a kérvényeket legkésőbb január 20-ig kell a mezőgazdasági kamarához eljuttatni.

A különböző birtokok a következő munkára való mozgósításra tehetnek javaslatot:

A) 50 hektáron felüli gazdaság esetében, amely az utóbbi három évben termelő munka folyt: a földbirtok tulajdonosa, ha állandóan, személyesen és kizárólag a gazdaság vezetésével foglalkozott, vagy pedig szerződéses jószágigazgatója, abban az esetben, ha legalább 35. életévüket betöltötték.

B) 100—300 hektár kiterjedésű földbirtok esetében, amelyet az utóbbi három évben megműveltek: a földbirtok tulajdonosa, vagy pedig jószágigazgatója, ha a gyalogságnál, lovaságnál, vagy adminisztrációnál tartalékos tiszti rangjuk van. Ebben az esetben is legalább 38 évesek kell legyenek, míg ha más fegyvernemhez vannak beosztva, akkor 40 éven felüliek kell legyenek. Ugyancsak felmentést élvezhetnek a fentiek, ha nincs tartalékos tiszti rangjuk és ha 35. életévüket betöltötték.

C) 400 hektáron felüli földbirtok esetében: egy segéd-jószágkormányzó, vagy pénztárnok-könyvelő, egy vasmunkás, vagy traktor vezetőjét értő műszerész, valamint egy famunkás. Az összes 50 hektáron felüli földbirtokok esetében: egy szolgálattevő ember minden 10 ló, vagy marha mellé. (Ha 1939. augusztus elsején már volt ilyen alkalmazva. Ezek csak olyan katonák, vagy káplárok lehetnek, akik 35. életévüket betöltötték.) Egy vezető minden el nem rekvirált traktor részére. Egy műszerész minden cséplőgép részére. Ez azonban szintén nem lehet kevesebb 35 évesnél.

A szőlők esetében, amelyek kiterjedése legalább 5 hektár: a tulajdonos, vagy a szőlő ügykezelője; egy vincer az azon szőlők esetében, melyek területe 15 hektárnál nagyobb; 1 kádár a 25 hektáron felüli szőlők esetében.

Az a gyümölcskertek esetében, amelyeket legalább 8 éve ültettek el: a tulajdonos, vagy az ügykezelő; egy helyettes vezető a 30 hektáron felüli gyümölcsösök esetében; 1 szolgálattevő ember minden megkezdett 20 hektár után.

A konyhakertek esetében, amelyeket legalább két éve művelnek és amelyek kiterjedése legalább 3 hektár: a kert vezetője, valamint egy szolgálattevő ember minden megkezdett 12 hektár után.

Minden olyan községben, amelyben több, mint 100 család lakik egy szőlő- és szőlőművelésű területen, 1 kékőkövacs, 1 kerékváltó, 1 cséplőgép-műszerész, 1 vízi, vagy szélmalom (amely legalább 2 éve működik), 1 molnárral, 1 motórral, vagy gőzzel működő parasztmalom, amelyek vízvezetékét, vagy villanyt szolgáltatnak. Mind ezek nem lehetnek tisztek és legalább 38 évesek kell, hogy legyenek. Minden nem rekvirált traktorhoz egy vezető és minden négy traktorhoz egy műszerész, azzal a feltétellel, hogy ne legyen kevesebb, mint 35 éves.

Visszaesést mutat a Constantán át történő petroleumkivitel

A Romania petrolifera című lap érdekes kimutatást közöl Románia 1939. augusztus—november havi kiviteléről és ezeket az adatokat összehasonlítja az 1938-as év hasonló időszakának kivitelével. A kimutatás egyébként csak a Constantán át történő petroleumkivitelre vonatkozik. Ez ugyanis az a kikötő, amelyen át a petroleumexport legnagyobb része lebonyolításra kerül. A kimutatás szerint 1938. őszi hónapokban a Constantán kivitelre került nyersolajmennyiség havi átlaga 240—280.000 tonna körül mozgott. Az elmúlt év, tehát

1939. szeptemberében a nyersolajkivitel 108 ezer tonnára esett vissza és október, valamint november hónapban 185 ezer tonnát ért el. Így tehát az 1938. évi kivitelhez viszonyítva a Constantán át történő nyersolajkivitel havi 50—60.000 tonnával esett vissza. Ez a visszaesés azzal magyarázható, hogy tengeri úton Németországba szünetel a petroleumszállítás. Az össznyersolaj kivitel azonban nem csökkent, mert a háború kitörése óta a vasúton történő nyersolajkivitel jelentős emelkedést mutat.

= **Emelkedett a búzakivitel.** A múlt évről az elmúlt napokban ismét fokozódó érdeklődés nyilvánult meg a buza iránt és ennek következtében a buza ára emelkedett. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet által megkötött szerződéseknek az alapján a berakodások folyamatban vannak. A múlt év december 20-ika óta 11 gőzöst raktak meg búzával. Ezek közül öt gőzös angolai, öt olaszországi, míg egy spanyolországi rendeltetésel indult utnak. Ugyanebben az időben Németország részére Turnu-Severinben és Brailában 27 dunai uszályt raktak meg búzával.

= **TÖRÖKORSZÁG MEGTILTOTTA A KONZERVEK KIVITELÉT.** Ankarából érkezett jelentés szerint a török kormány rendelkezést adott ki, amelynek értelmében megtiltotta a konzervek kivitelét. Konzervek alatt azokat az élelmiszereket értik, amelyeket legmentesen elzárt dobozokban helyeznek el. Így tehát a különböző hordókban, vagy bádogedényekben elhelyezett, de nem legmentesen elzárt halakat nem minősítik konzerveknek.

Nyilvánossági jogot kapott a kézdivásárhelyi római katolikus földművesiskola

Kézdivásárhely. Öt évvel ezelőtt, 1935-ben az erdélyi római katolikus egyháztanács földművesiskolát létesített Kézdivásárhelyen. Ezzel akarta kárpótolni a várost az elvitt főgimnáziumért, illetőleg a tanítóképzőért. A négy esztendő munkássága mély nyomokat hagyott a székelység közgazdasági életében. Az iskola eddig már három végzett gazdaszcsoportot bocsátott ki falai közül. Közel nyolcvan fiatal gazda tudást és felkészültséget vitt Háromszék, Csik, Brassó és Udvarhely megyék székely közgazdasági életének vérkeringésébe. Az iskolákban végzett növendékeknek Erdély-szerte jóhírük van, úgy hogy közgazdasági körök mintaiskolaként emlegetik a kézdivásárhelyi földművesiskolát.

Az iskola működésénél eddig az volt az egyetlen akadály, hogy nem volt meg a nyilvánossági joga. Ujabb kérésre most — mintegy újévi ajándékként — megérkezett az intézethez a kedvező elintézésről szóló hivatalos értesítés, amely szerint az illetékes minisztérium megadta az iskolának a nyilvánossági jogot.

Mely vállalatok kötelesek személyzeti kimutatást beadni az iparfelügyelőséghez

Bucuresti-l jelentés szerint a Nemzetgazdasági minisztérium felhívja az érdekelteket figyelmét arra a körülményre, hogy 1940. február elsejéig kötelesek a vállalatok személyzeti kimutatásukat beadni az iparfelügyelőséghez. Mint ismeretes, azon vállalatok, amelyek személyzetének létszáma ötvennél van, nem kell személyzeti kimutatást benyújtaniuk, kivéve azt az esetet, ha akár a tulajdonos, akár pedig valamely alkalmazott idegen állampolgár, vagy pedig rendszeren az állampolgársága. A minisztérium tájékoztatás végett leszögezi, hogy azon cégek, amelyeknél öt alkalmazott működik, be kell nyújtaniuk kimutatást, a mentességet tehát csak azok élvezik, akiknél az alkalmazottak száma ötöt kevesebb. Az állampolgársági felülvizsgálat alá esett polgárok azt is kell igazolniuk, hogy a felülvizsgálat során nem veszítették el állampolgárságukat. Azon cégek, amelyeknek fiókiák is vannak, központosított kimutatást is kell készíteniük, amelyben az összes alkalmazottakat feltüntetik.

Erélyes rendszabályok Angliában a tőkekivándorlás ellen

Az angol kormány erélyes rendszabályok életbe lépését határozta el a tőkekivándorlás ellen. Ez év január 8-tól kezdve akár kereskedelmi, akár pedig magáncélokra pénzátutalásokat kizárólag csak az Angol Bank hozzájárulásával lehet eszközölni. Ezt az intézkedést azért léptették életbe, mert az eddigi devizakorlátozások elégteleneknek bizonyultak a tőkemenekülés megakadályozására. Az utóbbi időben különböző műveletek révén nagyobb tőkemennyiségeket juttattak külföldre és ezáltal szinte veszélyeztették az angol font stabilitását.

= **INTÉZKEDÉSEK A LISZTKIVITELRŐL.** A buza, valamint a rozs-liszt a kereskedelmi malomokból csak a pénzügyminisztérium előzetes engedélye alapján exportálható. Ezt az engedélyt a nemzetgazdasági minisztériumban működő különleges gabonakiviteli bizottság véleményezésére alapján adják ki. A liszt után fizetendő fogvasztási adókról szóló törvény értelmében a kivitelre kerülő liszt mentesül a fogvasztási illeték alól, míg a kilogrammonkénti 0.90 banis illetéket a Banca Nationala visszafizeti az exportőröknek, miután ezek igazolták, hogy a lisztet kivitték az országból. A minisztérium most a liszt kivitelével kapcsolatban új intézkedést adott ki az ellátás egyszerűsítése, valamint az ellenőrzés hatályosabbá tétele végett. Az új rendelkezés értelmében a kivitelre kerülő liszt esetében a fogvasztási, valamint az értékesítési illetékeket a jövőben annál a behajtási pénzügyigazgatóságnál kell levételezni, amelynek körzetébe a malom tartozik, a vonatkozó nyilatkozat pedig a kivételezési pénzügyigazgatóságnál kell elhelyezni. A kivitel tényleges lebonyolításának igazolása végett s ebből a célból, hogy a lehető leghamarább összegeket az exportőrök visszakapják, ezek a kivitel lebonyolításától számított két hónapon belül kötelesek egy a nemzetgazdasági minisztériumban működő gabonakiviteli bizottsághoz, mint a pénzügyminisztérium fogvasztásiadó igazgatóságához kivitel nyilatkozatot, valamint kivitel jegyzék-könyvet eljuttatni, amelyet az a vámhivatal látta meg, amelyen keresztül a liszt az országot elhagyta. Azon export esetében, amelyet két hónapon belül hímódon nem igazoltak, a juttatott összegeket az állam javára írják, másrésze pedig az érdekelt malom a kilogrammonkénti 0.30 lejes forgalmiadó lefizetésére is kötelezik.

Legújabb jelentéseink:

Pittmann szenátor törvényjavaslatot nyújt be Finnország megsegítése érdekében

Washington. (Rador.) Pittmann, a szenátus külügyi bizottságának elnöke kijelentette, hogy törvényjavaslatot nyújt be Finnország megsegítésével kapcsolatban, amelynek értelmében azután az Egyesült-Államok támogatást nyújt a megtámadott államnak. A tervezet szerint

százmillió dollárig terjedő kölcsönt adnak Finnországnak és megengedik, hogy ezért az összegért hadianyagot vásároljon.

Pittmann nyilatkozata végén közölte, hogy valószínűnek tartja, hogy az USA elengedi Finnország tartozását.

Január 9-én

Chamberlain fontos beszédet mond

London. Chamberlain miniszterelnök a jövő hét csütörtökén, január 9-én nagyfontosságú beszédet mond, amelyben a Press Associated értesülése szerint, valószínűleg utalni fog Roosevelt legutóbbi üzenetére.

Azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy Anglia segítséget nyújthat-e Svédország katonai ereinek fejlesztése érdekében, a Press Associated úgy értesül, hogy Svédország épp úgy rendelhet hadianyagot az angol gyáraknál, mint bármely más állam és ezeket a

rendeléseket bizonyára teljesíteni is fogják. Az angol hatóságok csupán arra ügyelnek, hogy a szállításoknál ne hagyják figyelmen kívül Anglia saját szükségleteit. Az angol gyárak máris teljesítik a Finnország által tett megrendeléseket a népszövetségi határozat értelmében és Anglia fenntartja magának azt a jogot, hogy bármely más állam megrendeléseit teljesen tárgyilagosan tegye megfontolás tárgyává.

Kétmillió hadsereget szerveznek Weygand tábornok parancsnoksága alatt

Brüsszel. A lapok külföldi tudósítói értesüléseket szereztek arról, hogy a franciák és az angolok Weygand tábornok vezetésével másfél, illetve kétmillió főnyi hadsereget akarnak felállítani gyarmati csapatokból és idegenlégiókból. Szíria és Libanon területén már is több, mint félmillió sorkatona gyűlt össze, akiknek nagyrésze színes.

A Völkischer Beobachter azt állítja, hogy francia csapatgyűléseket küldtek a Fekete-tenger partvidékeire és Weygand tábornok támogatást tervez a kaukázusi petróleumvidékek ellen. Ezzel egyidőben Finnországon keresztül is meg akarják támadni Szovjetországot.

Berlin. (Rador.) A Deutsche Allgemeine Zeitung azt állítja, hogy Angliának célja nem a háború lokalizálása, hanem annak kiterjesztése az egész Európai kontinensre. Németországnak ezzel szemben az a célja, hogy életérdekeit megvédelmezze és nemzeti céljait megvalósítsa. A Berliner Lokalanzeiger szerint Anglia és Franciaország újabb katonai támaszpontokat keresnek, hogy politikailag és gazdaságilag tönkretellessék Németországot, ez azonban nem fog sikerülni, mert a nyugati határszakaszt kivéve, semleges országok veszik körül Németországot és ezen keresztül nem is támadhatják meg a birodalmat.

Szombaton utazik Olaszországba Csáky gróf magyar külügyminiszter

Budapestről jelentik: A „8 Órai Újság“ értesülése szerint Csáky István gróf magyar külügyminiszter az eddigi tervek szerint szombaton utazik Olaszországba, tíz napos pihenőre.

Valamennyi olasz lap megemlékezik Csáky István gróf magyar külügyminiszter olaszország látogatásáról. A lapok azt írják, hogy a dunai és balkáni kérdés tárgyalása döntő stádiumba jutott. Olaszország álláspontja etekintetben egészen világos: minden érdekli, ami a

Duna mentén és a Balkánon történt és történhetik. (Dunaposta.)

Légi riadó a svéd határon

Stockholm. A finn—orosz viszály kijörese óta szerdán rendeltek el először légiriadót Svédországban, Tornio svéd határmenti városkában. Ajtítólag egy erős szovjet légitámaszpont közeledett a határ felé. A svéd vadászrepülőgépek fejszálltak és járőr-

Göring veszi át a hadigazdálkodás irányítását

Berlin. (Rador.) A németországi hadiipar teljesítőképeségének fokozására Göring tábornagy elhatározta, hogy újabb egységesítést hajt végre a birodalom gazdaságpolitikai vezetésében. A tábornagy teljes mértékben átveszi a hadigazdálkodás vezetését. Ugyanekkor központi tanácsot szerveznek. Körber államtitkár képviseli majd a tábornagyot ebben a bizottságban.

Amerika megtiltja a Japánba irányuló hadianyag és szén kivitelét

Washington. (Rador.) A szenátus külügyi bizottsága előtt szereplő törvénytervezetek közül az egyik arról szól, hogy az USA megszerzi több jelenleg Mexikóhoz tartozó szigetet. Ugyancsak tárgyalják a Japánba irányuló hadianyag, vas-, acél- és szénkivitel beállításának törvényjavaslatát is.

LAPZÁRTA:

RÓMA. Az olasz rádió jelentése szerint a Wicount angol torpedóromboló az Északi-tengeren aknára futott és elsüllyedt.

MOSZKVA. Macsone követ vezetésével Japán gazdasági bizottság érkezett Moszkvába. A tárgyalásokat Togo nagykövet vezeti a szovjetkormány küldöttjeivel.

NEWYORK. Amerikai politikai körök igen nagy vitát várnak a Diaz-bizottság jelentése körül. Ez a jelentés, mint most kiderült, megállapítja, hogy a külföldi hatalmak politikai jellegű szervezetei egymillió amerikai állampolgárt érintenek és voltak bele a nem amerikai ideológiák szolgálatába. A bizottság azt akarja, hogy további felhatalmazást kapjon ezeknek az üzemeknek teljes felderítésére és erőteljes üldözésére.

JERUZSÁLEM. A palesztinai kormány 750 ezer font sterlinget fordít az ország gazdasági helyzetének megjavítására. Jelenleg az export megkönnyítését és az ültetvények megadóztatásának csökkentését kívánják megvalósítani.

BUDAPEST. Csütörtökön déli óta nlabb nyilastámadás ügyében nyomoz a budapesti rendőrség. Lengyel István költő és publicista felesége fellelőtést tett ismeretlen tettes ellen, aki férjét a Déli vasútnál megtámadta és úgy arculvágtá, hogy mindkét szemé vérbe borult és azóta heteken fekszik. Az író állapota miatt hosszabb kezelést igényel.

BRÜSSZEL. A belga nemzetvédelmi miniszterium jelenti, hogy csütörtökön több német gép szállt el nagy magasságban belga terület felett. A német gépeket a belga légvédelmi erők tüzelése előzte.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A lenti rendelet értelmében az apróhirdetésekre a lenti díj fizetendő

ALKALMAZÁST NYER

Úgyes házalató ügynök könnyű cikk alandó eladására jelentkezzon. Cim a kiadóban. 282

Jótitőző mindenés bizonyítvánnyal felvétetik. Str. Iosif Vulcan 3. 275

LAKÁS

Elegánsan butorozott, lépcsőházi különbejárattal, uccai szoba fürdőszobával azonnal kiadó. Piața Catedralei 1. I. 277

Kétszobás, modern lakás keresetk. Cim a kiadóban. 291

Négyosztós, fürdőszobás, összkomfortos új aradi ház, szép kerttel, kökerítéssel olcsón eladó. Cim a kiadóban. 5746

Központi fűtés

és melegvizes háromosztós modern lakás azonnalra

kiadó, Str. Cloșca 11. 28

VÉTEL-ELADÁS

Használt futószőnyegot veszünk. Cim: Minerva biztosító, Piața Avram Iancu 11. 286

Régi löszormatracokat keresünk megvételre. Ajánlatokat: Bul. Reg. Ferdinand 31., a házmeisterhez kérünk. 285

Autót keresek megvételre, kis fogyasztást, lehet nyitott is. Mészárik József, Páncota. 284

Perzsabunda, jóállapotban, középmetre, Str. Mărășesti No. 59. alatti eladó. 290

Salgóné

Cal. Banatulul és Avram Iancu-ér sarok Keres megvételre megbízó részére butorokat, szalonokat, gyári és perzsaszőnyegeket, ezüstneműt, antik ékszereket, dísz tárgyakat, varró- és írógépeket, stb. 5473

Nutriabört, jóállapotban levőt keresek megvételre. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek.

INGATLAN

Elcsérélném aradi modern bérházat temesvári, kolozsvári, marosvásárhelyi, vagy nagyváradai házzal. Cim a kiadóban. 273

KÜLÖNFELEK

Spezial gépezet varrott pelhelynaplót egyedüli készítője Méder. Str. Badea Cárta 33 Ugyiszintén vatta-papian és matrackészítő. 288

Gyógyszertár keres csendestársat 350-400 ezer leies beiktetéssel. Érdeklődők címüket adják le az Aradi Közlöny kiadójavatalába. 278

Hirdessen az „Aradi Közlöny“-ben